



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE



fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

**Ghid pentru ONG-urile de utilitate publică din Republica Moldova.
Noutăți legislative – considerații generale și aplicabilitatea practică**

Chișinău, 2012

Autor: Aliona Țurcan, magistrul în drept, expert

Prezenta publicație a fost elaborată în colaborare cu Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Mulțumiri

Dorim să aducem mulțumiri partenerilor care și-au adus contribuția la elaborarea prezentei publicații prin cunoștințele și experiența lor:

Elena Grițco, Șefa Direcției Organizații Necomerciale, Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Anatol Beleac, Director adjunct de Program, FHI 360

Tatiana Puiu, jurist, Centrul pentru Jurnalism Independent

Acest Ghid este posibil grație ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului FHI 360 Consolidarea Societății Civile în Moldova (MCSSP). Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția USAID, Guvernului SUA sau FHI 360.

Drepturile de autor © 2012 aparțin Centrului European pentru Drept European (ECNL).
Toate drepturile rezervate.

Cuprins

Introducere	4
Secțiunea I. PREVEDERI LEGISLATIVE	5
Capitolul 1. Modificările privind forma juridică de organizare a asociațiilor obștești și ajustarea la Codul Civil (operate prin Legea 178/2007)	5
1. Asociația obștească – principala formă de organizare a societății civile	5
2. Consemnarea calității de membru	6
3. Instituția – publică și privată.....	6
4. Obligația de a se reorganiza.....	8
5. Informarea organului de înregistrare cu privire la continuarea activității.....	9
6. Denumirea și sediul asociației obștești.....	10
7. Lichidarea asociației.....	11
Capitolul 2. Necesitatea obținerii de către TOATE organizațiile necomerciale înregistrate a numărului de identificare unic – IDNO (Hotărârea Guvernului nr. 345/2009).....	12
Capitolul 3. Modificările referitoare la procedura de obținere a statutului de utilitate publică (operate prin Legea 111/2010)	14
Procedura de obținere a statutului de utilitate publică.....	19
Necesitatea prezentării rapoartelor anuale.....	19
Conflictul de interese. Definiții și soluții	19
Respingerea solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică	22
Subregistru asociațiilor obștești de utilitate publică	22
Retragerea certificatului de utilitate publică	23
Cerințele de raportare.....	23
Mecanisme de control	23
Sprijinul acordat de autorități asociațiilor de utilitate publică.....	24
Răspunderea pentru utilizarea frauduloasă a fondurilor publice	24
Impozitarea asociațiilor cu statut de utilitate publică	24
Secțiunea II. ASPECTE PRACTICE: CE TREBUIE SĂ FACEȚI PENTRU A DEVENI O ASOCIAȚIE DE UTILITATE PUBLICĂ?	26
1. Este pregătită organizația pentru a obține statutului de utilitate publică?	26
2. Care sunt organizațiile de utilitate publică?	26
3. Care sunt documentele necesare pentru solicitarea statutului de utilitate public?	27
4. Care este procedura de obținere a certificatului de utilitate publică?	28
5. Care sunt obligațiile unei organizații de utilitate publică?	29
6. Cum se efectuează controlul conformării cu statutul de utilitate publică?	29
7. Care sunt sancțiunile pentru organizațiile de utilitate publică?	29
ANEXE	31
Anexa 1. Legea 837/1996 cu privire la asociațiile obștești	31
Anexa 2. Setul de acte necesar pentru solicitarea statutului de utilitate publică.....	40
Anexa 3. Recomandări practice privind reorganizarea asociației	41
Anexa 4. Model de cerere de aderare la asociație	42
Anexa 5. Model de registru de evidență a membrilor	43
Anexa 6. Model de cerere pentru solicitarea IDNO	44

Introducere

Într-o societate democratică, organizațiile neguvernamentale au rolul de a răspunde nevoilor comunității ce nu sunt acoperite în totalitate de alte tipuri de instituții (din sectorul public sau al mediului de afaceri) și de a oferi posibilitatea unei participări cât mai largi a cetățenilor la viața publică.

Societatea civilă este un element inerent al unei democrații, iar o societate civilă puternică este un indicator al gradului de dezvoltare a democrației. Astfel, dezvoltarea societății civile trebuie să fie o preocupare permanentă și o prioritate pentru stat. Este bine cunoscută eficiența ONG-urilor la soluționarea problemelor pe care statul nu le poate rezolva efectiv datorită lipsei instrumentelor necesare, inclusiv celor financiare.

Organizațiile necomerciale contribuie la realizarea dreptului la libera asociere și la libera exprimare, stimulează pluralismul și toleranța în societate, contribuie la asigurarea respectării legilor și la menținerea stabilității sociale. Activitatea organizațiilor necomerciale este îndreptată spre atingerea unor scopuri de utilitate publică, cum ar fi cele: sociale, umanitare, filantropice, educaționale, științifice, culturale, de administrare, de satisfacere a necesităților spirituale, etc.

Cadrul legislativ cu privire la asociațiile necomerciale cuprinde mai multe acte normative, legea-cadru fiind Legea nr.837 din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești. În ultima perioadă, reieșind din evoluția noțiunii de "organizație necomercială", legiuitorul a operat mai multe modificări, ajustând prevederile legale la conceptul general. Astfel, a fost adoptat noul Cod Civil, care determină clar constituirea, înregistrarea, activității organizațiilor necomerciale cât și dizolvarea lor. Datorită acestui fapt, au fost operate modificări esențiale la Legea cu privire la asociațiile obștești. Reieșind din conceptul unic al persoanelor juridice – comerciale și necomerciale – prin Hotărârea nr.345 din 30 aprilie 2009 Guvernul a adoptat un nou Regulament cu privire la Registrul de stat al organizațiilor necomerciale. De asemenea, în anul 2010 au fost operate modificări esențiale privind dobândirea de către organizațiile necomerciale a statutului de utilitate publică.

Odată cu intrarea în vigoare la 22 iunie 2002 a noului Cod Civil, au fost evidențiate un șir de contradicții dintre dispozițiile acestuia și actele legislative în vigoare la acel moment. Astfel, legislația cu privire la organizațiile necomerciale urma să fie modificată și adusă în concordanță cu prevederile Codului.

În rezultatul dezbaterilor publice, Parlamentul a adoptat modificări la Legea cu privire la asociațiile obștești în 2007. Legea cu privire la asociațiile obștești sprijină activitatea organizațiilor necomerciale și nu limitează posibilitățile legate de instituirea și gestionarea independentă a acestora.

Scopul prezentului Ghid este acordarea suportului informativ organizațiilor necomerciale cu privire la executarea obligațiilor legale și oportunităților oferite de noile prevederi ale legislației privind obținerea statutului de utilitate publică.

Ghidul face referire la principalele modificări ce au fost operate în legislația cu privire la organizațiile necomerciale. Prima parte, structurată în trei capitole, prezintă o

analiză a modificărilor legislative, care necesită o atenție sporită din partea organizațiilor necomerciale. A doua parte conține recomandări practice, pas cu pas, pentru organizațiile care doresc să obțină statutul de utilitate publică.

Secțiunea I. PREVEDERI LEGISLATIVE

Capitolul 1. Modificările privind forma juridică de organizare a asociațiilor obștești și ajustarea la Codul Civil (operate prin Legea 178/2007)

La 07 septembrie 2007 a fost publicată și a intrat în vigoare Legea 178/2007 din 20 iulie 2007 pentru modificarea și completarea Legii 837/1996, iar la 02 octombrie 2007, Legea nr.837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești, a fost publicată cu renumerotarea articolelor.

Art.II. din Legea 178/2007 face referire la prevede necesitatea operării modificărilor în actele de constituire ale mișcărilor obștești, organizațiilor obștești și instituțiilor obștești condiționate de legea menționată. Astfel, entitățile vizate de aceste prevederi **urmează să-și aducă actele în conformitate cu prevederile legale**. Mai mult ca atât, art.25 din Legea 837/1996 stipulează că asociațiile obștești sunt obligate să introducă modificările necesare în documentele de constituire, în cazul modificării legislației sau constatării necorespunderii acestor documente cu legislația în vigoare.

Vom analiza în detaliu modificările operate ce necesită o explicație suplimentară pentru a ajuta asociațiile deja înregistrate să se conformeze acestor cerințe legale.

1. Asociația obștească – principala formă de organizare a societății civile

Articolul 1 alin.(1) din Legea nr.837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești definește „asociația obștească” drept o organizație benevolă, independentă, care este constituită de persoane cu interese comune în scopuri necomerciale. Art. 1 alin.(3) din aceeași lege, menține asociația obștească ca formă juridică de organizare unică, celelalte forme prevăzute anterior fiind excluse.

Modificările din 2007 la legea sus-menționată sunt binevenite datorită faptului că la definirea „asociației obștești”, se specifică în calitate de fondatori „persoanele fizice și/sau juridice”, fiind exclus termenul de „cetățeni”, Astfel, în calitate de fondatori pot apărea atât cetățeni ai Republicii Moldova, cât și cetățeni străini sau apatrizi. Această prevedere, de asemenea, specifică numărul minim de două persoane care pot crea o asociație obștească, reducând astfel numărul minim de fondatori de la trei la doi, fapt favorabil, în special, fondatorilor-persoane juridice.

Conform art. 1 al legii respective in calitate de persoane juridice fondatoare ale asociatiilor obesteti pot figura doar asociatiile obestesti. Persoanele juridice de drept public sau privat pot crea fie institutii publice sau private fie iniuni ale persoanelor jurdice.

2. Consemnarea calității de membru

O atenție deosebită urmează a fi acordată *consemnării calității de membru*. Astfel, conform art.181 Cod Civil și art.15 din Legea nr. 178/2007, calitatea de membru al organizației necomerciale este consemnată, în momentul depunerii unei cereri scrise și înregistrării acesteia de către asociație. Din aceste considerente din lege a dispărut forma juridică de organizare *mișcarea obștească*, în care calitatea de membru nu era consemnată.

Institutul consemnării calității de membru, precum și scopul asocierii și comunitatea de interese ale asociațiilor reprezintă o particularitate caracteristică organizațiilor necomerciale constituite sub formă de asociație.

Consemnarea calității de membru presupune următoarele:

- a) organul suprem de conducere al asociației este adunarea tuturor membrilor;
- b) statutul asociației trebuie să conțină prevederi referitoare la modul de dobândire și pierdere a calității de membru;
- c) membrii asociației sunt egali în drepturi și beneficiază de drepturile consfințite în lege și în statutul asociației, inclusiv de a alege și de a fi ales în organele de conducere și de a verifica activitatea acestora;
- d) obligațiile membrilor asociației sunt prevăzute de statutul ei. Pentru nerespectarea obligațiilor membrul poate fi exclus din asociație;
- e) membrii asociației participă la crearea patrimoniului acesteia, achitând cotizații de membru.

3. Instituția – publică și privată

De asemenea, din Legea cu privire la asociațiile obștești au fost excluse prevederile referitoare la *instituția obștească*. Aceste instituții au rămas a fi guvernate în exclusivitate de prevederile art.183-185 ale Codului Civil.

Vom analiza mai detaliat prevederile referitoare la unele instituții, normele legale speciale fiind insuficiente.

Instituția reprezintă o organizație necomercială, fără membri, care se constituie pentru exercitarea diverselor funcții cu caracter necomercial. De regulă, instituțiile se creează pentru a presta anumite servicii, ce corespund intereselor fondatorilor. Specificul instituției, în raport cu celelalte forme ale organizațiilor necomerciale, este determinat de următoarele:

- fondatorul (fondatorii) finanțează integral sau parțial activitatea ei;
- fondatorul (fondatorii) păstrează controlul direct asupra instituției, reprezentând organul suprem de conducere a ei;
- fondatorul poartă răspundere subsidiară pentru obligațiile instituției.

Instituția este forma optimă pentru constituirea instituțiilor de învățământ (publice sau private), sociale, culturale (muzee, teatre, biblioteci), etc.

Constituind o instituție, fondatorul urmează să finanțeze activitatea acesteia. Finanțarea poate fi integrală, adică în măsura în care acoperă necesitățile pentru desfășurarea activității pentru care a fost creată sau parțială. Finanțarea din partea

fondatorului poate fi atât în bani, cât și în natură. Deși legea nu stabilește limitele minime a finanțării de către fondator, acesta urmează să acopere în întregime sau în parte necesitățile instituției întru desfășurarea activității pentru care a fost creată. Mărirea, modul și periodicitatea finanțării instituției de către fondator se stabilește în actul de constituire.

Instituția, în calitate de persoană juridică, este în drept să-și completeze patrimoniul din toate sursele permise de lege și actul de constituire. Atunci când prin actul de constituire este înzestrată cu dreptul de a desfășura activități economice profitabile, instituția își va co-finanța activitatea din veniturile obținute.

Contribuția fondatorului se consideră transmisă cu titlu de proprietate dacă actul de constituire nu prevede alt regim juridic. Fondatorul poate transmite bunurile și cu alt titlu legal care-i va permite instituției să activeze pentru atingerea scopurilor sale. Astfel, bunurile pot fi grevate cu uzufruct în favoarea instituției, transmise în folosință (locațiune sau comodat), etc. Instituția exercită drepturile de posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor pe care le deține cu alt titlu legal decât dreptul de proprietate, în limitele determinate de lege și de actul juridic în baza cărui i-au fost transmise.

Patrimoniul obținut de instituție în rezultatul activității sale, cu excepția celui transmis de fondator cu alt titlu decât cu drept de proprietate, reprezintă proprietatea instituției.

Instituția poate fi creată de orice persoană cu capacitate juridică, inclusiv de persoane juridice de drept public. Instituția poate fi fondată de o singură persoană fizică sau juridică.

În dependență de statutul fondatorului și specificul funcționării acestuia, legea face distincție între instituțiile publice și private.

Fondator al *instituției publice* poate fi doar o persoană juridică de drept public, care este înzestrată cu dreptul de a constitui instituții în temeiul legilor care reglementează competența lor.

Actul de constituire al instituției publice este actul emis de autoritatea publică de nivel central sau local, conform competenței ei (decretul președintelui, hotărârea de guvern, ordinul ministrului, decizia consiliului local, etc). Instituția publică activează în baza statutului aprobat de fondator.

Competența autorităților publice de a constitui anumite categorii de instituții este reglementată prin legi speciale. Astfel, instituțiile de învățământ se constituie în baza Legii nr. 547/1995; instituțiile teatrale, circurile sunt reglementate de Legea nr. 1421/2002; bibliotecile – de Legea nr. 286/1994; muzeele – de Legea nr. 1596/2002.

Fondatori ai *instituțiilor private* pot fi persoane fizice și persoane juridice de drept privat. Din punct de vedere al numărului fondatorilor, instituțiile private pot fi constituite de cel puțin o persoană din cele menționate mai sus. Componenta fondatorilor poate fi diferită. Astfel, instituțiile private pot fi constituite doar de persoane fizice; atât de persoane fizice cât și de persoane juridice; precum și doar de persoane juridice.

Actele de constituire a instituției sunt hotărârea de constituire și statutul. În dependență de modul de adoptare a deciziei de constituire a instituției private –

unipersonal sau colegial, prin „hotărârea fondatorului de fondare” legiuitorul are în vedere decizia de constituire sau acordul (contractul) de constituire. Astfel, instituția privată se crează prin decizia de constituire atunci când este fondată de o singură persoană sau prin acordul de constituire – în cazul mai multor fondatori.

Fondatorii instituției private urmează să o înzestreze parțial sau integral cu cele necesare pentru desfășurarea activității statutare. Contribuția fondatorului (fondatorilor) poate fi exprimată atât în bani cât și în natură. Modul de finanțare și periodicitatea acesteia urmează să fie prevăzută în hotărârea de constituire a instituției private.

Hotărârea de constituire a instituției private urmează să fie autentificată notarial. Nerespectarea formei autentice atrage nulitatea actului juridic.

4. Obligația de a se reorganiza

Astfel, reieșind din prevederile menționate mai sus, instituțiile obștești înregistrate până la intrarea în vigoare a modificărilor indicate, urmează să parcurgă procedura de reorganizare într-o entitate juridică prevăzută de legislație – instituție publică (dacă are în calitate de fondator o autoritate publică) instituție privată sau asociație obștească.

Deci, organizațiile care au în denumire forma juridică de organizare – organizație obștească, mișcare obștească, instituție obștească, urmează a se reorganiza în asociație obștească sau instituție publică/privată.

Procedura de reorganizare este expres prevăzută în art.35 din Legea cu privire la asociațiile obștești și art.69 -72 Cod Civil.

Reorganizarea este un procedeu juridic de transmitere a drepturilor și obligațiilor prin succesiune de la o persoană juridică la alta, potrivit căreia succesorul continuă raporturile juridice în locul predecesorului său.

În conformitate cu prevederile art.69 Cod Civil, persoana juridică se reorganizează prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare.

Entitățile juridice menționate mai sus, urmează să se conducă de normele cu privire la reorganizare prin transformare (art.85 Cod Civil).

Astfel, nu are loc nici dizolvarea și nici constituirea unei persoane juridice noi, ci aceeași persoană juridică își continuă activitatea, sub o altă formă juridică de organizare.

Dispozițiile din Codul Civil cu privire la reorganizare stabilesc norme de procedură care asigură sincronizarea operațiunilor efectuate și înregistrărilor pe care le efectuează organul de stat, în așa fel încât să se asigure o transmisiune corectă și unitară a drepturilor și obligațiilor.

La reorganizare are loc succesiunea cu titlul universal. La succesori se transferă nu numai drepturile și obligațiile ce se indică în actul de transfer sau bilanțul de repartitie, dar și toate drepturile și obligațiile persoanei juridice reorganizate, inclusiv cele nepatrimoniale. Trec la succesori și drepturile litigioase dintre părți, precum și cele care

nu erau cunoscute la momentul reorganizării. Dacă drepturile care se transferă trebuie să fie înregistrate, succesorul de drepturi trebuie să le înregistreze.

Hotărârea de reorganizare poate fi luată numai de către organul suprem de conducere al persoanei juridice (Adunarea Generală a membrilor sau Consiliul fondatorilor, după caz), de regulă cu o majoritate calificată (2/3 sau 3/4) din numărul total de voturi. O altă condiție este ca persoana juridică să îndeplinească toate stipulările legale, prevăzute pentru forma de organizare juridică în care se transformă. După cum rezultă din operațiunea de transformare nu are loc o trecere a drepturilor și obligațiilor de la o persoană la altă, fiindcă persoana juridică nu dispare, ci continuă existența într-o altă haină juridică¹.

Transformarea nu influențează componența membrilor persoanei juridice, însă în rezultatul transformării pot suferi schimbări drepturile și obligațiile acestora. Aceasta este situația la reorganizarea unei instituții obștești sau fundații într-o asociație obștească. În acest caz transformarea are ca și consecință reducerea răspunderii, prin urmare este necesară întocmirea actului de transmitere și a bilanțului de repartitie. Actul de transmitere și bilanțul de repartitie sunt documentele prin care se confirmă transferul patrimoniului de la o persoană juridică la alta. Acest act servește ca temei pentru ca o persoană juridică să scoată de la evidența sa, iar alta să pună la evidența sa anumite bunuri și obligații. Aceste acte sunt cele care arată legătura dintre persoanele juridice participante în procesul de reorganizare și proporția de drepturi și obligații transferate.

5. Informarea organului de înregistrare cu privire la continuarea activității

Conform art.25 alin.(1) lit.c) din Legea nr. 837/1996, asociațiile obștești sunt obligate să informeze anual organul de înregistrare despre continuarea activității asociației, indicând denumirea, sediul organului de conducere, datele privind conducătorii asociației, care se trec în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale. Alin.(2) al aceluiași articol prevede că neprezentarea datelor noi, în vederea trecerii în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, precum și neinformarea în decurs de 2 ani a organului de înregistrare asupra continuării activității asociației atrag excluderea asociației obștești din Registrul de stat și pierderea de către asociație a calității de persoană juridică, prevăzută de lege, în temeiul hotărârii judecătorești.

Deși dispozițiile menționate nu sunt noi, fiind prevăzute și în redacția anterioară a Legii nr. 837/1996, un număr mare de asociații nu iau în considerare aceste obligații. În acest contextul, atragem atenția utilizatorilor acestui Ghid la necesitatea imperativă de a respecta prevederile legale și de a prezenta rapoartele de activitate, deoarece consecințele pot fi drastice. **Chiar dacă asociația nu a avut activități în decursul anului, organul de înregistrare trebuie să fie informat despre faptul că adresa juridică, organul de conducere și denumirea asociației nu au fost modificate.**

¹ Chiar dacă în registrul de stat se fac înscrieri de radiere și de înregistrare acestea, în opinia noastră, trebuie calificate ca o reînregistrare, și nu ca o dizolvare a unei persoane juridice și înființarea alteia. Persoana juridică continuă cu aceleași drepturi și obligații patrimoniale pe care le avea până la transformare.

6. Denumirea și sediul asociației obștești

În conținutul Legii nr. 837/1996 au fost preluate integral prevederile din Codul Civil cu privire la denumirea, simbolica și sediul asociației obștești.

Denumirea

Persoana juridică se identifică în circuitul civil de alte subiecte ale raporturilor juridice, inclusiv de alte persoane juridice prin denumirea sa, care constă din grupul de cuvinte stabilit de lege pentru forma respectivă. Denumirea trebuie să conțină o combinație de elemente obligatorii și neobligatorii care ar face-o *irepetabilă*, și *inconfundabilă* cu o altă denumire înregistrată în Registrele în care se înregistrează persoanele juridice. În calitate de elemente obligatorii ale denumirii trebuie să fie forma juridică de organizare a persoanei juridice și un cuvânt, o îmbinare de cuvinte sau de litere care ar diferenția această organizație de altele.

Astfel, toate organizațiile necomerciale urmează să includă în denumire *forma juridică de organizare*, în conformitate cu art.66 alin.(2) Cod Civil. În consecință, denumirea va avea următoarea formă: Asociația Obștească "ABC" sau Instituția privată "ABC", sau Instituția Publică "ABC".

Denumirea persoanei juridice se stabilește inițial de fondatori prin actul de constituire. Este important ca denumirea stabilită prin actele de constituire să fie înregistrată în registrul de stat, deoarece dreptul persoanei juridice asupra denumirii este protejat numai dacă există o asemenea înregistrare. Dacă denumirea indicată în actele de constituire și care se cere înregistrată este similară alteia înregistrate anterior, înregistrarea nu se va face.

În conținutul tuturor actelor emise de persoana juridică trebuie să se indice, alături de alte date, și denumirea acesteia. De asemenea, orice act emis de persoana juridică trebuie să conțină numele și semnătura persoanei împuternicite să angajeze persoana juridică respectivă în raport cu terții.

Sediul

Sediul este un atribut principal al persoanei juridice și arată locul unde este aceasta amplasată. Ca și denumirea, sediul se stabilește prin actul constitutiv la libera alegere a fondatorilor organizației – fie locul de desfășurare a activității persoanei juridice, fie locul aflării organelor acesteia, fie domiciliul unuia dintre fondatori. La înregistrare, organizația necomercială prezintă o dovadă de atribuire a sediului, în care trebuie să fie indicată localitatea, iar după caz strada, numărul casei sau/și a biroului. Dispozițiile legale nu impun condiții sau obligații cu privire la locul unde ar putea acesta să se afle, însă prevăd obligația de a se înregistra la organul fiscal din teritoriul unde-și are sediul. În caz de schimbare a sediului, acest fapt trebuie să fie adus la cunoștința terților prin publicarea unui anunț în Monitorul Oficial.

Determinarea sediului are importanță practică sub cel puțin trei aspecte:

- a) sediul asociației determină naționalitatea acesteia;
- b) prin sediul asociației se determină locul executării obligațiilor pecuniare, în care aceasta are calitatea de debitor, sau în cazul altor obligații când persoana juridică are calitatea de debitor și prin contract nu s-a stabilit contrariul;
- c) sediul permite a determina instanța de judecată competentă în litigiile în care asociația are calitatea de pârât.

Sub aspect procedural, legiuitorul prezumă că toate actele care au ajuns la sediul indicat în Registrul de stat au fost aduse la cunoștința persoanei juridice, cu toate consecințele negative pentru acesta. Dacă sediul este modificat, asociația are obligația să comunice organului de înregistrare despre modificare și să publice informația respectivă în Monitorul Oficial.

Sediul determină organul fiscal al statului căruia persoana juridică prezintă rapoartele financiare/ fiscale și la contul căruia se efectuează plățile obligatorii.

La sediul asociației se recomandă să se păstreze documentele persoanei juridice: originalele certificatului de înregistrare, a statutului, procesele verbale ale organelor de conducere (Adunării Generale, Consiliului), documentele contabile, dările de seamă financiare și fiscale, etc.

O atenție deosebită urmează a fi atrasă faptului că în lege a rămas o singură formă juridică de organizare – **asociația obștească**. La moment foarte multe organizații au în denumire sintagma "asociație obștească", iar în statut e specificată forma juridică de organizare "organizație obștească". Și mai multe sunt cele care se autodefinesc în statut ca *organizații obștești*. Acestea urmează să modifice denumirea, certificatul de înregistrare, statutul, ștampila etc., înlocuind cuvintele „organizație obștească” cu cuvintele „asociație obștească”.

7. Lichidarea asociației

Prevederi noi au fost introduse și la capitolul lichidarea asociației.

Aici prevederile art.36 din Legea nr. 837/1996 au fost substituite și completate cu stipulările Codului Civil în acest domeniu.

În primul rând, **noțiunea de "lichidare"**, prin art.26 și art.27 din Legea nr. 178/2007, **a fost substituită cu noțiunea "dizolvare"**, noțiune acceptată în Codul Civil.

Faza dizolvării cuprinde anumite operațiuni care declanșează și pregătesc încetarea existenței persoanei juridice. La faza respectivă, persoana juridică își păstrează capacitatea civilă, dar numai în măsura în care aceasta este necesară pentru îndeplinirea formalităților de dizolvare.

Deci, momentul cel mai important pentru faza dizolvării este că *persoana juridică nu poate să încheie noi contracte ce vizează obiectul său de activitate*, însă ea este îndreptățită să continue și să finalizeze operațiunile deja începute (art.90 alin.(6) Cod Civil). Acest moment survine la o anumită dată, adică la data când expiră termenul până la care a fost

constituită², la data înregistrării dizolvării în registrul de stat sau la data când hotărârea instanței de judecată prin care s-a dispus dizolvarea devine executorie, sau definitivă.

Dizolvarea nu trebuie confundată cu „suspendarea activității” asociației obștești prevăzută de art.43 din Legea nr. 837/1996 potrivit căreia persoanei juridice nu i se permite să efectueze anumite activități o anumită perioadă de timp (până la 6 luni). Considerăm că prin dispozițiile menționate are loc o limitare a capacității civile a persoanei juridice pentru o anumită perioadă de timp, însă ea nu duce la dizolvarea asociației. Dacă în termenul respectiv persoana juridică înlătură neajunsurile care au dus la sistarea activității, atunci persoana juridică recapătă capacitatea deplină. Totodată, limitarea activității nu înseamnă încetarea tuturor activităților persoanei juridice, ci numai a celor activități la desfășurarea cărora au fost admise încălcări.

Dizolvarea persoanei juridice este urmată de procedura de lichidare. Excepție de la această regulă o constituie dizolvarea persoanei juridice pentru cauza de reorganizare, când persoana juridică încetează fără lichidare, datorită transmiterii patrimoniului la succesori.

Lichidarea persoanelor juridice se face în conformitate cu prevederile art.86-100 Cod Civil. Ca și în cazul reorganizării, statutul trebuie să conțină prevederi clare referitor la temeiurile de lichidare, organul competent să decidă lichidarea, modul de desemnare a lichidatorului și cerințele față de acesta, modul de repartizare a activelor în cazul lichidării. Din considerentul că fondatorii (membrii) nu au drepturi de creanță față de organizația necomercială potrivit art.55 alin.3 Cod Civil, în cazul lichidării activele ei nu pot fi repartizate lor, dar trebuie utilizate conform prevederilor art.97 din același Cod și în statutul organizației.

Capitolul 2. Necesitatea obținerii de către TOATE organizațiile necomerciale înregistrate a numărului de identificare unic – IDNO (Hotărârea Guvernului nr. 345/2009)

Prin Hotărârea Guvernului nr. 345 din 30 aprilie 2009 cu privire la Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, a fost aprobat Regulamentul cu privire la Registrul de stat al organizațiilor necomerciale. Obiect al Registrului este materialul informațional ce include date privind organizațiile necomerciale, înregistrarea cărora este pusă în sarcina Ministerului Justiției, precum și informația privind asociațiile obștești înregistrate de autoritățile administrației publice locale. Registrul de stat al organizațiilor necomerciale este resursa informațională ce conține date despre organizațiile necomerciale și este parte componentă a Registrului de stat al unităților de drept. Astfel, toate organizațiile necomerciale – asociații obștești, fundații, instituții publice și private, sindicate, patronate, organizații religioase, partide politice, publicații periodice și agenții de presă – sunt întrunite într-un registru unic.

² În cazul în care organizația necomercială a fost constituită pe o perioadă determinată, perioada pentru care se constituie persoana juridică se indică în statutul acesteia.

Conform hotărârii respective, tuturor organizațiilor necomerciale - atât celor deja înregistrate, cât și celor care depun actele pentru înregistrare – le vor fi atribuite numere de identificare de stat – IDNO.

Atribuirea numărului de identificare de stat (IDNO) este asigurată de către Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor. În acest scop organul de înregistrare competent, după emiterea deciziei de înregistrare a organizației necomerciale va depune cererea de atribuire a numărului de identificare de stat care va cuprinde următoarea informație minimă:

- a) denumirea completă;
- b) data și numărul deciziei de înregistrare;
- c) tipul (internațional, republican, local);
- d) forma juridică de organizare;
- e) codul unității administrativ-teritoriale (în cazul organizației necomerciale de tip local).

Informația expediată în vederea atribuirii numărului de identificare de stat se stochează în Registrul de stat al unităților de drept. În caz de modificare a datelor, organul de înregistrare competent prezintă informația respectivă pentru includere în Registru.

În ceea ce privește asociațiile obștești locale, statutele acestora se înregistrează de către autoritățile administrației publice locale în a căror rază teritorială acestea se constituie.

După adoptarea deciziei de înregistrare, autoritatea administrației publice locale expediază Ministerului Justiției cererea privind atribuirea numărului de identificare de stat (IDNO). Ministerul Justiției este obligat, în termen de 3 zile, să comunice autorității administrației publice locale numărul de identificare de stat atribuit. Numărul de identificare de stat atribuit se înscrie de către autoritățile administrației publice locale în certificatul de înregistrare al asociației obștești locale.

Din cele relatate, putem concluziona că pentru organizațiile necomerciale nou constituite nu va fi o problemă acordarea IDNO, deoarece aceasta este o etapă a procedurii de înregistrare.

În ce privește organizațiile înregistrate deja, acestea urmează să depună o cerere la organul de înregistrare (cele republicane și internaționale – la Ministerul Justiției, cele locale – la administrația publică locală) cu privire la acordarea IDNO. În caz contrar, organizația s-ar putea confrunta cu anumite probleme în activitatea sa, în special, în relațiile cu organele administrației publice. Acțiunile și recomandările concrete pentru obținerea IDNO pot fi găsite în Secțiunea II a prezentului Ghid.

În cazul în care asociația nu a obținut IDNO, aceasta nu va putea obține statutul de utilitate publică. În consecință, asociația care își dorește confirmarea utilității publice și nu dispunde de numărul de identificare de stat, urmează să depună la organul abilitat dosarul pentru obținerea IDNO în ordinea stabilită și, ulterior, să depună actele pentru a obține statutul de utilitate publică.

Obținerea IDNO

După cum am menționat mai sus, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 345 din 30 aprilie 2009 cu privire la Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, un element distinct al organizației devine numărul de identificare de stat (IDNO).

Odată cu intrarea în vigoare a actului normativ, organizațiile care solicită înregistrarea statutului, numărul de identificare de stat li se va conferi la înregistrare, fără demersuri sau cereri suplimentare.

Însă organizațiile necomerciale înregistrate deja, indiferent de forma juridică de organizare, urmează să se adreseze organului de înregistrare pentru conferirea IDNO.

Deoarece numărul de identificare de stat, de rând cu denumirea și sediul, este un element distinct al organizației, hotărârea cu privire la atribuirea acestuia trebuie să fie luată de către organul suprem al organizației. Pentru aceasta organul de conducere sau cel executiv, în conformitate cu prevederile statutului, va convoca ședința ordinară sau extraordinară a organului suprem.

Pentru acordarea IDNO organul de înregistrare (primăria sau consiliul raional) va prezenta Ministerului Justiției actele prevăzute în anexa Nr.1.

Pentru acordarea IDNO taxa de stat nu se percepe.

Capitolul 3. Modificările referitoare la procedura de obținere a statutului de utilitate publică (operate prin Legea 111/2010)

Pentru realizarea obiectivelor organizațiilor necomerciale este important parteneriatul real cu autoritățile și suportul din partea statului.

Din diferite considerente, organizațiile necomerciale pot oferi mai eficient decât instituțiile statului unele servicii sociale. Aceasta se datorează unei mai bune cunoașteri a necesităților beneficiarilor săi, posibilităților de a reacționa operativ la diferite evenimente și, nu în ultimul rând, posibilității de a atrage resurse suplimentare, alături de cele guvernamentale (munca voluntarilor, donații, cotizații, granturi etc.).

Adițional, activitatea organizațiilor necomerciale este deosebit de necesară în domeniile în care statul nu are suficiente capacități de a acoperi nevoile existente, iar sectorul comercial nu este interesat de aceste domenii, ele fiind neatractive din punct de vedere economic. În toată lumea, capacitățile organizațiilor necomerciale sunt înalt apreciate, în special, la elaborarea politicilor în domeniul social și la soluționarea problemelor sociale.

Apreciind rolul organizațiilor necomerciale, majoritatea țărilor creează mecanisme legale care permit atragerea organizațiilor necomerciale la prestarea serviciilor prioritare pentru stat. Guvernele contribuie la dezvoltarea și activitatea organizațiilor necomerciale printr-o politică fiscală preferențială, oferindu-le anumite facilități fiscale și de altă natură, prin finanțarea programelor sociale, prin oferirea de granturi și prin procurarea mărfurilor și serviciilor, utilizând mecanismul comenzii de stat sau comenzii sociale.

În conformitate cu practica internațională, statele susțin, de regulă, activitatea organizațiilor necomerciale de utilitate publică. În calitate de organizații de utilitate publică sunt recunoscute entitățile necomerciale, care acționează pentru beneficiul întregii societăți sau o parte a acesteia. Chiar dacă și existența asociațiilor care urmăresc beneficiul mutual (interesul exclusiv al membrilor săi) este importantă pentru realizarea dreptului la libera asociere, guvernele preferă să susțină anumite activitatea organizațiilor de utilitate publică. Organizațiile de utilitate publică ajută statul la îndeplinirea propriilor funcții, economisind resursele financiare și umane ale statului, oferind servicii calitative și mai ieftine.

Legea cu privire la asociațiile obștești prevede posibilitatea de susținere a activității asociațiilor obștești de utilitate publică, prin oferirea facilităților fiscale și de altă natură, precum și prin finanțarea programelor și activităților acestora, reglementează modul de determinare a utilității publice a asociațiilor obștești și a fundațiilor, și prevede procedura certificării.

Statutul de utilitate publică este menit să diferențieze, în scopul impozitării, organizațiile de utilitate publică de cele care urmăresc beneficiul mutual. În Republica Moldova recunoașterea statutului de utilitate publică pentru asociații și fundații este atribuită competenței Comisiei de Certificare de pe lângă Ministerul Justiției.

Legea definește statutul de utilitate publică prin intermediul activităților pe care le poate desfășura o asociație (art.30 din Legea nr. 837/1996) și condițiile ce trebuie îndeplinite de către aceasta.

Modificările introduse sunt, totuși, mai bune, atât din punct de vedere a tehnicii legislative, cât și al domeniului de activitate reglementat, și conțin norme juridice cu privire la:

- criteriile de acordare a statutului de utilitate publică;
- exigențele speciale pentru asociațiile care vor să obțină statutul de utilitate publică în ceea ce privește conținutul și calitatea serviciilor prestate;
- cerințele privind structura organelor de conducere și de control;
- cerințele privind evitarea conflictului de interese;
- temeiurile exprese ale refuzului de acordare a statutului de utilitate publică;
- posibilitățile de verificare a activității asociațiilor de utilitate publică și a respectării cerințelor legale;
- posibilitatea retragerii certificatului de utilitate publică asociațiilor care au încetat să îndeplinească condițiile cerute sau care comit fraude,
- cerințele privind transparența activității asociațiilor de utilitate publică.

1) Activitățile de utilitate publică

Potrivit art.30 din Legea cu privire la asociațiile obștești, activitatea de utilitate publică este activitatea asociației obștești desfășurată în interes general sau în interesul unor colectivități locale, care, este realizată în mod gratuit sau la preț redus pentru persoanele sau grupurile dezavantajate și contribuie la dezvoltarea sau susținerea:

- a) educației și instruirii, difuzării și acumulării de cunoștințe;

- b) științei;
- c) culturii și artei;
- d) sportului pentru amatori, educației fizice și turismului social;
- e) ocrotirii sănătății;
- f) protecției sociale a persoanelor cu dizabilități, a pensionarilor, copiilor, adolescenților, persoanelor strămutate, familiilor cu mulți copii și/sau socialmente vulnerabile, a altor persoane defavorizate;
- g) creării noilor locuri de muncă;
- h) eradicării sărăciei;
- i) promovării păcii, prieteniei și înțelegerii între popoare, prevenirii și depășirii conflictelor civile, sociale, etnice și religioase;
- j) apărării și promovării democrației și drepturilor omului;
- k) protecției mediului;
- l) protejării patrimoniului cultural și a monumentelor istorice;
- m) prevenirii criminalității și contribuirii la contracararea acesteia.

Prin decizia Comisiei de certificare, pot fi considerate de utilitate publică și alte activități decât cele menționate.

2) Certificatul de utilitate publică

Certificatul de utilitate publică, eliberat de Comisia de Certificare este documentul oficial prin care se atestă utilitatea publică și neprofitabilitatea activității asociației obștești și neparticiparea acesteia la campaniile politice electorale.

Certificatul de utilitate publică este eliberat pe un termen de 3 ani. La expirarea acestui termen organizația poate aplica din nou pentru atribuirea statutului de utilitate publică în baza condițiilor generale.

Certificatul de utilitate publica servește drept temei pentru scutirea parțială sau integrală a asociației obștești de anumite impozite, taxe și alte plăți de stat, precum și pentru acordarea de înlesniri și privilegii acesteia în conformitate cu legislația în vigoare. Asociația obștească care nu dispune de certificat de utilitate publică nu poate beneficia de înlesniri fiscale și de alte înlesniri.

3) Organizațiile necomerciale care pot aplica pentru acordarea statutului de utilitate publică

Pentru dezvoltarea, consolidarea și asigurarea proceselor democratice, dezvoltarea mecanismelor de participare și afirmare a cetățenilor la aceste procese, prin Legea nr. 111/2010 au fost create posibilități de dobândire a statutului de asociație de utilitate publică nu numai de către organizațiile necomerciale fondate sub formă de asociație obștească, dar și de către cele care sunt organizate sub formă de instituție privată și fundație. Astfel, pot aplica pentru atribuirea statutului de utilitate publică organizațiile necomerciale cu următoarea formă juridică de organizare: asociația obștească, instituția privată, fundația.

4) Organul împuternicit să atribuie și să certifice statutul de utilitate publică este **Comisia de certificare**, care activează pe lângă Ministerul Justiției în baza Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 266 din 12.04.2011.

Comisia de certificare este alcătuită din **9 membri**, dintre care 3 sunt desemnați de Președintele Republicii Moldova, 3 de Parlament și 3 de Guvern.

Membrii Comisiei de certificare sunt desemnați în urma unui proces de selecție deschis și transparent. Cel puțin 2 din cei 3 membri desemnați de fiecare organ menționat trebuie să fie reprezentanți ai unor asociații obștești de utilitate publică care au acest statut de cel puțin 3 ani. Membrii Comisiei de certificare desemnați în calitate de reprezentanți ai asociațiilor obștești de utilitate publică sunt selectați pentru desemnare din lista comună de candidați propuși de cel puțin 3 asociații obștești de utilitate publică.

5) Condiții pentru solicitarea statutul de utilitate publică

Condițiile care sunt stipulate de lege ca imperative pentru obținerea statutului de utilitate publică sunt:

- a) existența statutului de asociație obștească, instituție privată sau fundație;
- b) să activeze de cel puțin un an;
- c) statutul organizației să prevadă exclusiv scopuri ce vizează desfășurarea activităților de utilitate publică;
- d) nedistribuirea proprietății și venitului între membrii și fondatorii săi, inclusiv în caz de reorganizare sau lichidare, și folosirea proprietății și a venitului exclusiv în scopuri statutare;
- e) beneficiari ai rezultatului activității de utilitate publică a asociației, căreia i s-a atribuit statut de utilitate publică nu pot fi persoane care au calitatea de fondator, membru sau angajat al acestei asociații, precum și persoane care se află în relații de rudenie până la gradul III inclusiv sau de afinitate până la gradul II inclusiv cu una din persoanele nominalizate, cu excepția membrilor asociațiilor fondate în baza principiului de interes mutual care fac parte din categoria persoanelor socialmente vulnerabile, dacă este adoptată în acest sens decizia Comisiei de certificare.

Unele din condițiile enunțate necesită, în viziunea noastră, explicații suplimentare.

Organizațiile necomerciale se constituie pentru realizarea scopurilor de utilitate publică care corespund intereselor fondatorilor și sunt fixate în actele de constituire. Realizarea intereselor fondatorilor se face prin intermediul mecanismului de conducere și administrare a organizației necomerciale. Voința organizațiilor necomerciale, în calitate de persoane juridice, este creată și exprimată prin intermediul organelor acestora. În rezultatul acțiunilor lor, organizațiile necomerciale dobândesc drepturi și își asumă obligații.

Conducerea, administrarea și reprezentarea organizației necomerciale, ca și a altor persoane juridice, se face prin intermediul organului suprem și al executivului.

Legea nr. 837/1996 (art.16 alin.(1) lit. g) prevede că statutul asociației obștești trebuie să conțină prevederi cu privire la structura, competența și durata mandatului organelor de conducere, organelor executive, ale celor de control și revizie ale asociației. În acest sens, legiuitorul oferă asociației dreptul de a decide termenul mandatului tuturor organelor de conducere, precum și periodicitatea convocării acestora.

Organul suprem de conducere a organizației necomerciale este determinat de forma acesteia. Astfel, în asociații – organizație care consemnează calitatea de membru, organul suprem de conducere, este adunarea generală a membrilor; în fundații – organul suprem este consiliul fundației, desemnat de fondator (fondatori); în instituții – însăși fondatorul sau adunarea fondatorilor.

Organul suprem de conducere este împuternicit să soluționeze cele mai importante chestiuni ce țin de activitatea organizației necomerciale. Competența exclusivă a organului suprem de conducere a organizației necomerciale ține de:

- adoptarea deciziilor referitor la schimbarea statutului juridic al organizației – modificarea și completarea statutului, reorganizarea și încetarea activității;
- adoptarea deciziilor ce țin de strategia activității organizației necomerciale. Organul suprem de conducere determină direcțiile prioritare și programul de activitate.
- desemnarea și revocarea organelor executive și a altor organe a organizației necomerciale.

Legile speciale determină competența exclusivă a organului suprem de conducere, în dependență de forma și specificul activității organizației necomerciale. Prin statut, la competența exclusivă a organului suprem poate fi atribuită soluționarea oricărei chestiuni.

Mecanismul conducerii și administrării organizației necomerciale presupune crearea organului executiv, care este competent să conducă activitatea cotidiană a organizației. Dacă organul suprem de conducere este chemat, pornind de la interesele fondatorilor, să formeze voința organizației necomerciale, organul executiv realizează voința organizației în activitatea practică și efectuează, în numele ei, acte juridice.

Organul executiv poate fi colegial (consiliu, direcție, etc.) sau unipersonal (director, președinte, etc.). Statutul organizației necomerciale poate prevedea constituirea mai multor organe executive, delimitându-le competența.

De competența organului executiv ține soluționarea tuturor chestiunilor, care prin lege sau statut nu sunt atribuite la competența exclusivă a altor organe.

Constituirea și activitatea organului executiv se va efectua cu respectarea legilor speciale care reglementează activitatea diferitor tipuri de organizații necomerciale.

La acest capitol urmează de atenționat asociațiile care aspira la statutul de utilitate publică despre prevederile imperative ale legislației privind delimitarea funcțiilor organului de conducere (recomandându-se chiar și o denumire în acest sens – Consiliu de supraveghere sau pur și simplu Consiliu) de cele ale organului executiv. Astfel, atribuțiile acestora urmează a fi clar delimitate în statut, iar membrii organului de conducere, evident, nu pot face parte din organul executiv al asociației.

La depunerea dosarului pentru obținerea statutului de utilitate publică, persoanele abilitate din asociație, vor verifica neapărat valabilitatea mandatului organelor de conducere și executive. În cazul expirării termenului mandatului acestora, stabilit în statut, asociația va convoca ședința organului suprem de conducere pentru reînnoirea mandatului sau desemnarea altor persoane în componența organului de conducere și al celui executiv.

Procedura de obținere a statutului de utilitate publică

Prin Legea nr. 111/2010 au fost stabilite termenele concrete de întrunire a Comisiei de Certificare și obligativitatea de a publica hotărârile acesteia în Monitorul Oficial și pe site-ul Ministerului Justiției (art.31). De asemenea, este stabilit și termenul de examinare a cererii privind acordarea statutului de utilitate publică. Datorită faptului că în redacția precedentă a Legii cu privire la asociațiile obștești nu era stabilit expres acest termen, examinarea cererilor depuse era de multe ori tergiversată din diverse motive. Prin modificările aprobate, legea (art.321) stipulează clar – Comisia de certificare, în termen de 30 de zile calendaristice de la data depunerii cererii și a documentelor necesare, examinează solicitarea privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică.

Au fost introduse reglementări privind organul de certificare a asociațiilor de utilitate publică, inclusiv privind componența, modul de formare, termenul de activitate și atribuțiile acestuia. S-au stabilit expres documentele care trebuie să fie depuse pentru obținerea statutului de utilitate publică, termenul lor de examinare și termenul de luare a deciziei privind atribuirea statutului.

Necesitatea prezentării rapoartelor anuale

O prevedere nouă și foarte importantă este că asociația obștească de utilitate publică este obligată să prezinte anual Comisiei de certificare raportul de activitate, copia de pe declarația pe venit prezentată Serviciului Fiscal de Stat și copia de pe rapoartele prezentate Biroului Național de Statistică pentru anul fiscal precedent, semnate de conducătorul asociației și având ștampila acesteia. Prezentarea Comisiei de certificare a documentelor menționate scutește asociația de utilitate publică de obligația de a prezenta Ministerului Justiției raportul anual.

O importanță deosebită s-a acordat reglementărilor exprese privind formele de susținere a asociațiilor de utilitate publică de către stat și de către autoritățile publice de diferite nivele. Pentru aceste asociații, legea prevede facilități fiscale, oferirea spațiilor în folosință gratuită sau în chirie în condiții preferențiale, finanțarea și subvenționarea programelor, proiectelor și activităților propuse de asociații etc.

Conflictul de interese. Definiții și soluții

Art.30¹ din Legea nr. 837/1996 prevede că organul de conducere al asociației trebuie să respecte regulile de evitare a conflictului de interese. Pentru a evita însă conflitele de interese, trebuie să determinăm care sunt acestea.

Conflict de interese sunt situațiile în care o persoană, în virtutea poziției pe care o deține, poate obține beneficii personale, pentru familia sa, pentru rudele sale sau alte persoane cu care se află în anumite relații, în detrimentul organizației necomerciale. În astfel de situații, apare un conflict dintre interesele persoanelor respective și cele ale organizației necomerciale.

Misiunea organizațiilor necomerciale, prin definiție, este una de a servi binelui public și nu intereselor particulare. Satisfacerea intereselor personale în detrimentul organizației necomerciale nu contribuie la atingerea scopurilor declarate și din aceste considerente organizațiile necomerciale trebuie să acorde o atenție specială politicilor sale cu privire la conflictele de interese.

Survenirea prejudiciului nu este o condiție necesară pentru recunoașterea actului juridic ca încheiat cu conflict de interese. Însăși admiterea conflictului de interese în activitatea organizației necomerciale dăunează intereselor ei și, din aceste considerente, legea prescrie organizațiilor necomerciale să evite în activitatea lor conflictul de interese.

Suntem în prezența unui conflict de interese de fiecare dată când se încheie un act juridic referitor la patrimoniul organizației necomerciale între aceasta și persoana interesată. Se consideră în conflict de interese oricare act juridic încheiat cu o persoană interesată referitor la bunurile care aparțin organizației necomerciale, activele și pasivele ei.

În acest sens, potențiale persoane interesate sunt:

- a) Conducătorul organizației și membrii organelor de conducere și control, din considerentul că aceștia nemijlocit sunt împuterniciți de lege și/sau actul de constituire să acționeze în numele și pe seama organizației necomerciale în raporturile cu terții și pot adopta sau condiționa adoptarea deciziilor.
- b) Angajații organizației necomerciale, or aceștia pot condiționa adoptarea anumitor decizii de organele de conducere.
- c) Alte persoane decât cele indicate anterior, cărora, datorită relațiilor lor specifice cu organizația necomercială, li se permite condiționarea adoptării deciziilor. Aici se atribuie fondatorul (fondatorii) organizației necomerciale, finanțatorii ei, beneficiarii (consumatorii) mari de servicii, etc.

Persoanele indicate se vor considera interesate atât în cazul încheierii actelor juridice cu ei personal, cât și cu:

- a) rudele lor pe linie dreaptă sau colaterală până la gradul trei inclusiv;
- b) persoanele cu care se află în relații de muncă. În raporturile de muncă respective, persoana interesată poate avea atât calitate de patron al persoanei cu care se încheie actul juridic cât și de angajat al acesteia;
- c) societățile comerciale și organizațiile necomerciale în care persoana interesată are calitatea de fondator (membru) sau angajat;
- d) persoanele ale căror creditor este în virtutea unor obligații contractuale sau extracontractuale.

Reieșind din misiunea lor, potențialele persoane interesate urmează să respecte cu strictețe interesele organizațiilor necomerciale. Aceasta presupune atât abținerea de la

săvârșirea acțiunilor care prejudiciază organizația necomercială, cât și utilizarea patrimoniului ei exclusiv pentru atingerea scopurilor pentru care a fost constituită.

O modalitate de evitare a conflictelor de interese reprezintă abținerea de la încheierea actelor juridice cu persoanele menționate mai sus. Alegerea/numirea în organele de conducere și control a diferitor persoane, în așa mod, încât membrii anumitor organe de conducere să nu fie membri ai altor organe de conducere și de control – fapt ce permite, de asemenea, evitarea conflictelor de interese. În cazurile când organizația necomercială este, totuși, în prezența conflictelor de interese, ele urmează a fi soluționate conform prevederilor art.191 Cod Civil.

Menirea normelor care reglementează conflictul de interese nu este de a interzice încheierea actelor juridice cu persoanele interesate. În unele situații, în rezultatul încheierii unor astfel de tranzacții, organizațiile necomerciale ar putea avea beneficii și nu pierderi (de exemplu – închirierea anumitor bunuri de la membrii unei asociații la prețuri mai joase decât cele existente pe piață). Din aceste considerente, reglementările respective au, mai curând, rolul de a proteja deciziile cu privire la anumite acțiuni și nu neapărat de a preveni o tranzacție.

Încheierea unui act juridic cu conflict de interese este posibilă doar ulterior aprobării lui de către organul suprem al organizației necomerciale sau de către un alt organ colegial, împuternicit prin statut să soluționeze conflictele de interese. Prin statut s-ar putea determina competența organelor de revizie și control (comisia de revizie sau de cenzori, consiliul de tutelă, etc.) ce urmează să soluționeze conflictele de interese sau constituirea unui organ special în vederea depistării și soluționării conflictelor de interese.

În cazul când membrii organelor împuternicite să soluționeze conflictele de interese sunt persoane interesate, soluționarea conflictului de interese va fi de competența organului suprem al organizației necomerciale.

Datorită faptului că interesele organizației necomerciale, determinate de lege și actul de constituire urmează să prevaleze asupra intereselor particulare a persoanelor interesate, organul competent să soluționeze conflictul de interese va aproba încheierea actului juridic doar în cazul când acesta nu prejudiciază interesele organizației necomerciale.

Persoana interesată trebuie să înștiințeze în prealabil încheierii contractului, într-o formă care permite a face dovada executării acestei obligații, organul împuternicit să încheie acte juridice despre relațiile pe care le are cu persoana ce ar putea beneficia în rezultatul tranzacției. Pentru a exclude oricare posibilitate de influențare a deciziei organului care soluționează conflictul de interese, persoana interesată urmează să nu asiste la adoptarea deciziei respective.

Art.191 alin.2 Cod Civil stabilește consecințele încheierii unui act juridic cu conflict de interese fără respectarea procedurii determinate, descrise anterior. Persoana interesată va fi obligată să repare integral prejudiciul adus organizației necomerciale conform normelor care reglementează efectele neexecutării obligației. Persoana interesată va fi exonerată de răspundere atunci când, deși a înștiințat organizația despre

interesul care îl are, actul juridic a fost încheiat fără respectarea procedurii de soluționare a conflictului de interese. În această situație, prejudiciul cauzat organizației necomerciale va fi reparat de persoana care a încheiat actul juridic, fără a respecta procedura de soluționare a conflictului de interese, în modul în care răspunde mandatarul pentru prejudiciul cauzat mandantului conform art.61 Cod Civil.

Dacă în rezultatul încheierii unui act juridic cu conflict de interese persoana interesată a realizat un venit, ea va fi obligată să-l restituie organizației necomerciale, suplimentar reparării prejudiciului cauzat, după regulile care guvernează îmbogățirea fără justă cauză (art.1389-1397 Cod Civil) .

Dacă la încheierea tranzacției cu conflict de interese au acționat mai multe persoane interesate, acestea vor repara prejudiciul cauzat în mod solidar, conform prevederilor art.530-549 Cod Civil.

Ne vom referi, pe scurt, și la următoarele aspecte:

Respingerea solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică

Decizia de respingere a solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică se adoptă în cel mult 30 de zile de la prezentarea documentelor prevăzute de lege, dacă solicitantul nu a respectat condițiile prevăzute de art.30, 30¹ și 32 din Legea cu privire la asociațiile obștești (vezi anexa).

Decizia Comisiei de certificare se motivează și se comunică în scris solicitantului în termen de 5 zile de la adoptare.

Decizia de respingere a solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică poate fi atacată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

Subregistru asociațiilor obștești de utilitate publică

Subregistru asociațiilor obștești de utilitate publică, ținut de Ministerul Justiției, este parte integrantă a Registrului de stat al organizațiilor necomerciale, în care se înregistrează toate asociațiile obștești de utilitate publică din Republica Moldova.

În subregistru se introduc următoarele date:

- a) denumirea asociației obștești de utilitate publică;
- b) data eliberării certificatului și numărul acestuia;
- c) adresa și datele de contact ale asociației obștești de utilitate publică;
- d) numele și prenumele conducătorului asociației obștești de utilitate publică;
- e) datele de identificare ale membrilor organului de supraveghere (consiliului) ai asociației obștești de utilitate publică;
- f) data prelungirii termenului pentru statutul de utilitate publică, a expirării termenului sau, după caz, a retragerii statutului de utilitate publică.

Subregistru și datele care se conțin în el sunt publice, adică acces la informația respectivă o au toate persoanele interesate.

Retragerea certificatului de utilitate publică

Pe perioada deținerii certificatului, asociația obștească este obligată să respecte condițiile care au stat la baza atribuirii statutului de utilitate publică.

În cazul depistării abaterilor de la condițiile prevăzute de art.30 și 30¹ din Legea nr. 837/1996 pentru acordarea statutului de utilitate publică, Comisia de certificare va avertiza asociația respectivă cu privire la abaterile depistate și va cere înlăturarea acestora în cel mult 60 de zile. În cazul în care asociația nu a înlăturat în termenul menționat abaterile depistate, comisia va adopta decizia de retragere a certificatului. Decizia menționată poate fi atacată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

În cazul în care decizia de retragere a certificatului a fost contestată în baza Legii contenciosului administrativ, decizia menționată se suspendă până la adoptarea unei hotărâri definitive de către instanța de contencios administrativ.

Retragerea certificatului constituie temei de încetare a facilităților fiscale și nefiscale legate de statutul de utilitate publică.

Comisia de certificare va informa Serviciul Fiscal de Stat despre adoptarea hotărârii judecătorești de retragere a certificatului. Din momentul retragerii certificatului încetează facilitățile acordate în legătură cu statutul de utilitate publică

Cerințele de raportare

Asociația obștească de utilitate publică este obligată să prezinte **anual** Comisiei de certificare:

1. raportul de activitate,
2. copia de pe declarația pe venit prezentată Serviciului Fiscal de Stat,
3. copia de pe rapoartele prezentate Biroului Național de Statistică pentru anul fiscal precedent, semnate de conducătorul asociației și având ștampila acesteia.

Prezentarea documentelor menționate Comisia de certificare scutește asociația de utilitate publică de obligația de a prezenta Ministerului Justiției raportul anual.

Mecanisme de control

Controlul privind respectarea statutului de utilitate publică se efectuează de către Comisia de certificare.

În exercitarea funcțiilor de control, Comisia de certificare este în drept:

- a) să solicite informații referitoare la activitățile asociației obștești ce țin de statutul de utilitate publică;
- b) să ceară explicații scrise organelor asociației obștești și membrilor ei;
- c) să sesizeze organele abilitate despre efectuarea de controale asupra respectării legislației, inclusiv a celei fiscale;
- d) să ceară și să primească de la autoritățile publice informația necesară pentru control;
- e) să solicite asociațiilor obștești copii de pe documente și/sau, după caz, documentele în original;
- f) să asiste la activitățile asociațiilor obștești;

g) să exercite alte drepturi prevăzute de actele normative.

Pentru exercitarea controlului asupra activității asociațiilor obștești de utilitate publică, Comisia de certificare este în drept să instituie grupuri de control, inclusiv cu specialiști în domeniu.

Sprijinul acordat de autorități asociațiilor de utilitate publică

Prevederile referitor la modalitățile de sprijin din partea autorităților publice, utile pentru asociațiile cu statut de utilitate publică, se referă la:

- implementarea mecanismelor de deducere și redirecționare a impozitelor pe venit;
- închirierea, în condiții preferențiale, de spații pentru activități sau darea lor în folosință gratuită;
- finanțarea și subvenționarea programelor, proiectelor și activităților propuse de asociațiile obștești de utilitate publică;
- plasarea de comenzi sociale.

Pentru multe asociații, enumerarea acestor modalități va avea ca și consecință o insistență mai mare pentru solicitarea suportului de la instituțiile statului.

Acordarea statutului de utilitate publică presupune susținerea de către stat a activităților organizației, posibilitatea de a primi comenzi din partea statului, precum și scutirea de anumite impozite. De asemenea, în cazul în care organizația dispune de certificatul de utilitate publică, acest fapt sporește probabilitatea obținerii de granturi din partea finanțatorilor externi.

Art.33¹ și 33² definesc procedura de acordare a suportului financiar sau material asociațiilor de utilitate publică și comanda socială.

Trebuie de menționat că realizarea acestor posibilități de susținere va depinde de adoptarea unor acte normative separate de către Parlament, Guvern și ministerele competente.

Răspunderea pentru utilizarea frauduloasă a fondurilor publice

În lege a fost inclusă și răspunderea pentru utilizarea frauduloasă a suportului oferit de stat (art.33³), astfel sporindu-se responsabilitatea personalului de conducere și a celui executiv față de facilitățile obținute.

Impozitarea asociațiilor cu statut de utilitate publică

Asociațiile cu statut de utilitate publică sunt scutite de impozitul pe venit cu condiția că autoritățile fiscale convin că acestea întrunesc condițiile specificate în Codul Fiscal, Articolul 52. Decizia cu privire la scutirea organizației de impozitul pe venit se ia de către Ministerul de Finanțe, în baza listei organizațiilor de utilitate publică prezentată de către Comisia de Certificare de pe lângă Ministerul Justiției.

Impozitul pe bunurile imobiliare este reglementat prin titlul VI al Codului Fiscal și prevede scutiri de plata impozitului pe bunurile imobiliare pentru unele organizații

necomerciale, de exemplu, societățile orbilor, surzilor, invalizilor, precum și întreprinderile create pentru realizarea scopurilor statutare ale acestor societăți.

Asociațiile obștești nu beneficiază de facilități referitoare la TVA. Excepție fac acordurile interguvernamentale de asistență tehnică, în acest caz decizia este luată de Ministerul de Finanțe. Alte posibilități sunt excluse.

În ceea ce privește taxele vamale, asociațiile obștești sunt scutite de taxele vamale la import-export cu condiția că aceste bunuri vin în baza acordurilor interguvernamentale de asistență tehnică (acestea se referă, în special, la Banca Mondială, PNUD, USAID). Organele administrației publice locale iau decizia cu privire la taxele locale (eventualele scutiri, sau plăți pentru arenda spațiilor în proprietate municipală). Nu se permit, însă, privilegiile individuale.

Pentru a beneficia de scutirile menționate mai sus, asociația obștească care a primit certificatul de utilitate publică, depune la organul abilitat o cerere cu privire la scutirea solicitată. Modelul cererii pentru acordarea scutirilor poate fi solicitat de la organul competent, cererea fiind diferită pentru fiecare dintre tipurile de scutiri.

Scutirile se acordă doar după solicitarea acestora și nu în mod automat.

Refuzul în scris al organului abilitat cu privire la acordarea facilităților în baza statutului de utilitate publică poate fi atacat în instanța de contencios administrativ.

Taxa pentru amenajarea teritoriului este obligatorie pentru organizațiile necomerciale și se achită în mărime de 10 procente din salariul minim pentru fiecare salariat.

Până la sfârșitul anului 2011, rata impozitului a fost 0% și nu era necesar de a solicita scutire fiscală indiferent de deținerea sau nu a statutului de utilitate publică. La reintroducerea impozitării pentru persoanele juridice, statutul de utilitate publică va fi util în special ONG-urilor care desfășoară activități economice, dat fiind că granturile și donațiile vor rămâne scutite de la impozitul pe venit.

Am considerat necesar să evediem aceste prevederi legale, deoarece există multe confuzii cu privire la scutirile fiscale obținute în baza certificatului de utilitate publică.

Aplicarea corectă și consecventă a dispozițiilor legii va contribui la consolidarea prestigiului sectorului necomercial. Prin intermediul asociațiilor de utilitate publică statul va putea transfera o parte din propriile responsabilități către societatea civilă, astfel, implicând membrii acesteia în desfășurarea unor activități de interes public.

Secțiunea II. ASPECTE PRACTICE: CE TREBUIE SĂ FACEȚI PENTRU A DEVENI O ASOCIAȚIE DE UTILITATE PUBLICĂ?

Această secțiune are ca scop elucidarea impactului modificărilor operate în legislație asupra activității organizațiilor neguvernamentale, cât și acțiunile necesare pentru aducerea actelor de constituire în conformitate cu normele legale. Această obligație revine entităților juridice respective și este expres prevăzută de legislația în vigoare.

Secțiunea cuprinde recomandări pas cu pas pentru organizațiile necomerciale care aspiră la statutul de utilitate publică.

1. Este pregătită organizația pentru a obține statutului de utilitate publică?

- Forma juridică de organizare trebuie să fie una din următoarele: asociație obștescă, instituție privată, fundație. În cazul în care forma juridică de organizare este alta, organizația necomercială urmează a fi reorganizată (pentru detalii – Anexa nr.3)
- Denumirea și sediul trebuie să corespundă cerințelor legale (vezi Cap.1, p.6)
- Organizația trebuie să dispună de certificate de înregistrare de model nou și de număr de înregistrare unic (IDNO). În caz contrar, vezi Cap.2 și Anexa nr.4
- Calitatea de membru al organizației trebuie să fie consemnată (vezi Cap.1, p.2, Anexa nr.1 și nr.2)

2. Care sunt organizațiile de utilitate publică?

Organizația de utilitate publică este organizația, activitatea căreia este orientată spre scopuri de utilitate publică și corespunde următoarelor criterii generale:

- nu este implicată în activitatea politică;
- nu susține partide politice, blocuri electorale sau candidați independenți în alegeri;
- veniturile din activitățile desfășurate nu sunt distribuite între fondatori, membri sau persoane afiliate acestora.

Pe lângă aceste criterii, activitatea organizației trebuie să fie desfășurată în interes general sau în interesul unor colectivități locale, care, fiind realizată în mod gratuit sau la preț redus pentru persoanele sau grupurile dezavantajate, contribuie la dezvoltarea sau susținerea:

- a) educației și instruirii persoanelor, difuzării și acumulării de cunoștințe;
- b) științei;
- c) culturii și artei;
- d) sportului pentru amatori, educației fizice și turismului social;
- e) ocrotirii sănătății;
- f) protecției sociale a persoanelor cu dizabilități, a pensionarilor, copiilor, adolescenților, persoanelor strămutate, familiilor cu mulți copii și/sau socialmente vulnerabile, a altor persoane defavorizate;
- g) creării noilor locuri de muncă;

- h) eradicării sărăciei;
- i) promovării păcii, prieteniei și înțelegerii între popoare, prevenirii și depășirii conflictelor civile, sociale, etnice și religioase;
- j) apărării și promovării democrației și drepturilor omului;
- k) protecției mediului;
- l) protejării patrimoniului cultural și a monumentelor istorice;
- m) prevenirii criminalității și contribuiri la contracararea acesteia.

De asemenea, prin decizia Comisiei de certificare pot fi considerate de utilitate publică și alte activități.

Concomitent, organizația de utilitate publică trebuie să întrunească următoarele condiții:

- a) să aibă statut de asociație obștească, instituție privată sau fundație;
- b) să activeze de cel puțin un an;
- c) statutul organizației să prevadă exclusiv scopuri ce vizează desfășurarea activităților de utilitate publică;
- d) să nu distribuie proprietatea și venitul între membrii și fondatorii săi, inclusiv în caz de reorganizare sau lichidare, și să folosească proprietatea și venitul exclusiv în scopuri statutare;
- e) beneficiari ai rezultatului activității de utilitate publică a asociației căreia i s-a atribuit statut de utilitate publică nu pot fi persoane care au calitatea de fondator, membru sau angajat al acestei asociații, precum și persoane care se află în relații de rudenie până la gradul III inclusiv sau de afinitate până la gradul II inclusiv cu una din persoanele nominalizate, cu excepția membrilor asociațiilor fondate în baza principiului de interes mutual care fac parte din categoria persoanelor socialmente vulnerabile, dacă este adoptată în acest sens decizia Comisiei de certificare.

3. Care sunt documentele necesare pentru solicitarea statutului de utilitate publică?

Pentru a solicita certificatul de utilitate publică, organizația urmează să depună la Ministerul Justiției (mun.Chişinău, str.31 August 1989 nr.82) următoarele acte:

- a) cererea;
- b) copiile de pe statut și de pe certificatul de înregistrare;
- c) raportul de activitate pe anul precedent (în cazul solicitării statutului de utilitate publică pentru prima dată) sau pentru ultimii trei ani (în cazul asociațiilor care au deținut statutul de utilitate publică), care va conține informații referitoare la proiectele realizate și activitățile desfășurate, la valoarea mijloacelor financiare și/sau a celor materiale obținute și folosite pe parcursul perioadei raportate, la categoriile de beneficiari, la mijloacele utilizate pentru acoperirea cheltuielilor administrative;
- d) declarația financiară, care va include:
 - raportul financiar pentru anul precedent de activitate, întocmit conform standardelor contabile;

- informația despre sursele de finanțare ale asociației, inclusiv granturile primite pentru perioada anterioară depunerii cererii, dar nu mai mare de 3 ani;
- datele despre folosirea mijloacelor financiare și/sau materiale primite, inclusiv despre cheltuielile generale și cheltuielile administrative;

e) dovada privind publicarea în mijloacele de informare în masă (inclusiv pe pagina web a asociației) a rapoartelor sale anuale privind activitatea statutară;

f) certificatul de la Serviciul Fiscal de Stat privind lipsa datoriilor la bugetul public național.

Pentru detalii va fi contactat un specialist din cadrul Ministerului Justiției, care acordă nemijlocit asistență Comisiei de Certificare.

Modelele actelor le găsiți în anexele la prezentul Ghid sau pe pagina Web a Ministerului Justiției – www.justice.gov.md

Setul de acte urmează a fi depus la Ministerul Justiției sau expediat prin poștă printr-o scrisoare recomandată.

4. Care este procedura de obținere a certificatului de utilitate publică?

Comisia de Certificare va examina actele depuse în termen de 30 de zile calendaristice de la data depunerii cererii și a documentelor și va adopta una din următoarele decizii:

a) atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică;

b) amânarea examinării solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică;

c) respingerea solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică.

Decizia de amânare a examinării solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică nu se adoptă dacă documentele prezentate Comisiei de certificare sunt incomplete. În acest caz, Comisia acordă solicitantului un termen de cel mult 30 de zile pentru înlăturarea neajunsurilor.

Decizia de respingere a solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică se adoptă în cel mult 30 de zile de la prezentarea documentelor prevăzute la art.32 din nr. Legea 837/1996, dacă solicitantul nu a respectat condițiile prevăzute la art.30, 30¹ și 32 din aceeași lege.

Decizia Comisiei de certificare se motivează și trebuie comunicată în scris solicitantului în termen de 5 zile de la adoptare. Decizia va fi comunicată solicitantului personal sau prin poșta, la adresa juridică a organizației

Decizia de amânare sau respingere a solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică poate fi atacată în instanța de judecată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

Certificatul de utilitate publică va fi ridicat de către reprezentantul autorizat al organizației de la Ministerul Justiției.

Lista organizațiilor de utilitate publică va fi publicată pe pagina web a Ministerului Justiției, care deține un Registru al acestor organizații. Pentru a primi de la minister o confirmare dacă organizația este sau nu recunoscută ca fiind de utilitate publică, urmează să fie făcut un demers în scris către autoritatea respectivă.

5. Care sunt obligațiile unei organizații de utilitate publică?

Asociația obștească de utilitate publică este obligată:

- 1) să respecte condițiile care au stat la baza atribuirii statutului de utilitate publică, întrunite în prevederile art.30¹ din Legea cu privire la asociațiile obștești;
- 2) să prezinte anual Comisiei de certificare următoarele acte:
 - raportul de activitate;
 - copia de pe declarația pe venit prezentată Serviciului Fiscal de Stat;
 - copia de pe rapoartele prezentate Biroului Național de Statistică pentru anul fiscal precedent, semnate de conducătorul asociației și având ștampila acesteia.

Prezentarea Comisiei de certificare a documentelor menționate scutește asociația de utilitate publică de obligația de a prezenta Ministerului Justiției raportul anual.

6. Cum se efectuează controlul conformării cu statutul de utilitate publică?

Controlul privind respectarea statutului de utilitate publică se efectuează de către Comisia de certificare.

În exercitarea funcțiilor de control, Comisia de certificare este în drept:

- a) să solicite informații referitoare la activitățile asociației obștești ce țin de statutul de utilitate publică;
- b) să ceară explicații scrise organelor asociației obștești și membrilor ei;
- c) să sesizeze organele abilitate despre efectuarea de controale asupra respectării legislației, inclusiv a celei fiscale;
- d) să ceară și să primească de la autoritățile publice informația necesară pentru control;
- e) să solicite asociațiilor obștești copii de pe documente și/sau, după caz, documentele în original;
- f) să asiste la activitățile asociațiilor obștești;
- g) să exercite alte drepturi prevăzute de actele normative.

7. Care sunt sancțiunile pentru organizațiile de utilitate publică?

Pe perioada deținerii certificatului, asociația obștească este obligată să respecte condițiile care au stat la baza atribuirii statutului de utilitate publică.

În cazul depistării abaterilor de la condițiile prevăzute de art. 30 și 30¹ din Legea cu privire la asociațiile obștești, Comisia de certificare va avertiza asociația respectivă cu privire la abaterile depistate și va cere înlăturarea acestora în cel mult 60 de zile. În cazul în care asociația nu a înlăturat în termenul menționat abaterile depistate, comisia va

adopta decizia de retragere a certificatului. Decizia de retragere a certificatului poate fi atacată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

În cazul în care decizia de retragere a certificatului a fost contestată în baza Legii contenciosului administrativ, decizia menționată se suspendă până la adoptarea unei hotărâri definitive de către instanța de contencios administrativ. Retragera certificatului constituie temei de încetare a facilităților fiscale și nefiscale legate de statutul de utilitate publică.

Comisia de certificare va informa Serviciul Fiscal de Stat despre adoptarea hotărârii judecătorești de retragere a certificatului. Din momentul retragerii certificatului încetează facilitățile acordate în legătură cu statutul de utilitate publică.

ANEXE

Anexa 1. Legea 837/1996 cu privire la asociațiile obștești (extras)

LEGE Nr. 111

din 04.06.2010

pentru modificarea și completarea Legii nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești

Publicat : 30.07.2010 în Monitorul Oficial Nr. 131-134 art Nr : 445

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 153–156 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Capitolul V va avea următorul cuprins:

„Capitolul V

STATUTUL DE UTILITATE PUBLICĂ

Articolul 30. Activitatea de utilitate publică

(1) În sensul prezentei legi, activitatea de utilitate publică este activitatea asociației obștești desfășurată în interes general sau în interesul unor colectivități locale, care, fiind realizată în mod gratuit sau la preț redus pentru persoanele sau grupurile dezavantajate, contribuie la dezvoltarea sau susținerea:

- a) educației și instruirii persoanelor, difuzării și acumulării de cunoștințe;
- b) științei;
- c) culturii și artei;
- d) sportului pentru amatori, educației fizice și turismului social;
- e) ocrotirii sănătății;
- f) protecției sociale a persoanelor cu dizabilități, a pensionarilor, copiilor, adolescenților, persoanelor strămutate, familiilor cu mulți copii și/sau socialmente vulnerabile, a altor persoane defavorizate;
- g) creării noilor locuri de muncă;
- h) eradicării sărăciei;
- i) promovării păcii, prieteniei și înțelegerii între popoare, prevenirii și depășirii conflictelor civile, sociale, etnice și religioase;
- j) apărării și promovării democrației și drepturilor omului;
- k) protecției mediului;
- l) protejării patrimoniului cultural și a monumentelor istorice;
- m) prevenirii criminalității și contribuirii la contracararea acesteia.

(2) La decizia Comisiei de certificare, pot fi considerate de utilitate publică și alte activități decât cele menționate la alin. (1).

Articolul 30¹. Condiții pentru atribuirea statutului
de utilitate publică

(1) Statutul de utilitate publică se atribuie asociației obștești care întrunește următoarele condiții:

- a) are statut de asociație obștească și activează de cel puțin un an;
- b) statutul asociației obștești prevede exclusiv scopuri ce vizează desfășurarea activităților de utilitate publică;

c) beneficiari ai rezultatului activității de utilitate publică a asociației careia i s-a atribuit statut de utilitate publică nu pot fi persoane care au calitatea de fondator, membru sau angajat al acestei asociații, precum și persoane care se află în relații de rudenie pînă la gradul III inclusiv sau de afinitate pînă la gradul II inclusiv cu una din persoanele nominalizate, cu excepția membrilor asociațiilor fondate în baza principiului de interes mutual care fac parte din categoria persoanelor socialmente vulnerabile, dacă este adoptată în acest sens decizia Comisiei de certificare.

(2) Statutul asociației obștești care solicită atribuirea statutului de utilitate publică trebuie să conțină dispoziții care să prevadă:

a) imposibilitatea distribuirii proprietății și a venitului între membrii și fondatorii săi, inclusiv în caz de reorganizare sau lichidare, și folosirea proprietății și a venitului exclusiv în scopuri statutare;

b) imposibilitatea susținerii în cadrul alegerilor autorităților publice a vreunui concurent electoral sau candidat la funcții din cadrul autorităților publice, precum și imposibilitatea folosirii venitului sau activelor sale pentru finanțarea acestora.

(3) Structura organizațională a asociației obștești care solicită atribuirea statutului de utilitate publică trebuie să corespundă cerințelor legale și să întrunească următoarele condiții:

a) să fie asigurate supravegherea de către consiliu și auditul de către organul de control și revizie al asociației obștești;

b) organul de supraveghere (consiliul) al asociației obștești care solicită statutul de utilitate publică trebuie să fie format din cel puțin 3 persoane care nu sînt afiliate (rude sau afini pînă la gradul III inclusiv) și să respecte regulile de evitare a conflictului de interese; membrii organului de supraveghere (consiliului) nu trebuie să fie concomitent și membri ai organului executiv al aceleiași asociații;

c) organul de control și revizie trebuie să verifice activitatea asociației la necesitate, însă nu mai rar de o dată pe an.

(4) Asociația obștească care solicită statutul de utilitate publică trebuie să-și desfășoare activitatea în mod transparent, ceea ce se va manifesta în special prin publicarea în mijloacele de informare în masă (inclusiv pe pagina web a asociației) a rapoartelor sale anuale și prin prezentarea acestora către organul de înregistrare în cel mult 3 luni de la expirarea anului. Raportul anual trebuie să conțină:

a) raportul de activitate conform modelului aprobat de Comisia de certificare, care va conține și categoriile de beneficiari ai rezultatului activității de utilitate publică;

b) declarația financiară, care va include raportul financiar pentru ultimul an de activitate întocmit potrivit standardelor contabile, informația despre sursele de finanțare a asociației obștești, inclusiv despre mijloacele financiare și/sau materiale obținute, precum și date despre folosirea acestor mijloace, inclusiv cheltuielile generale și cheltuielile administrative.

(5) Asociația obștească care solicită statutul de utilitate publică nu trebuie să aibă datorii la bugetul public național.

(6) Condițiile prevăzute la alin. (1)–(5) trebuie să fie îndeplinite cumulativ.

Articolul 31. Comisia de certificare

(1) Comisia de certificare este organul împuternicit să atribuie și să certifice statutul de utilitate publică. Comisia activează pe lîngă Ministerul Justiției în baza unui regulament aprobat de Guvern.

(2) Comisia de certificare este alcătuită din 9 membri, dintre care 3 sînt desemnați de Președintele Republicii Moldova, 3 de Parlament și 3 de Guvern. Membrii Comisiei de

certificare sînt desemnați în urma unui proces de selecție deschis și transparent. Cel puțin 2 din cei 3 membri desemnați de fiecare organ menționat trebuie să fie reprezentanți ai unor asociații obștești de utilitate publică care au acest statut de cel puțin 3 ani. Membrii Comisiei de certificare desemnați în calitate de reprezentanți ai asociațiilor obștești de utilitate publică sînt selectați pentru desemnare din lista comună de candidați propuși de cel puțin 3 asociații obștești de utilitate publică.

(3) Candidat la funcția de membru al Comisiei de certificare poate fi persoana care:

- a) cunoaște limba de stat;
- b) are domiciliul în Republica Moldova;
- c) se bucură de o reputație ireproșabilă;
- d) nu este funcționar public;
- e) este susținută printr-o recomandare de cel puțin două asociații obștești de utilitate publică.

(4) Mandatul de membru al Comisiei de certificare încetează în caz de:

- a) expirare a duratei mandatului;
- b) revocare;
- c) demisie;
- d) deces.

(5) Revocarea membrului Comisiei de certificare se face în cazul:

- a) condamnării, în baza hotărîrii definitive și irevocabile a instanței de judecată, pentru comiterea unei infracțiuni;
- b) imposibilității, din motive de sănătate, de a-și exercita atribuțiile mai mult de 4 luni consecutive;
- c) declarării dispariției fără urmă, în conformitate cu legea;
- d) activității în cadrul unui partid politic sau al unei organizații social-politice.

(6) Membrii Comisiei de certificare sînt desemnați pe un termen de 5 ani și își exercită mandatul pînă la intrarea în funcție a noilor membri.

(7) Președintele Comisiei de certificare este ales prin vot secret dintre membrii ei, cu majoritatea voturilor acestora.

(8) Membrii Comisiei de certificare pot deține cel mult două mandate.

(9) Ținerea lucrărilor de secretariat ale Comisiei de certificare este asigurată de către Ministerul Justiției.

(10) Comisia de certificare se întrunește în ședințe nu mai rar de o dată pe lună. Ședințele comisiei sînt publice. Data și ora desfășurării ședințelor se stabilesc de președintele comisiei după consultarea membrilor. Această informație se aduce la cunoștință membrilor comisiei și publicului larg, în special prin afișarea acesteia de către secretarul comisiei (funcționar al Ministerului Justiției) la loc vizibil și pe site-ul Ministerului Justiției, cu cel puțin 15 zile înainte de data stabilită pentru ședință.

(11) În termen de 3 luni după expirarea fiecărui an, Comisia de certificare publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul Ministerului Justiției raportul său de activitate pe anul expirat, precum și lista actualizată a asociațiilor obștești de utilitate publică.

(12) Deciziile Comisiei de certificare cu privire la acordarea și retragerea statutului de utilitate publică se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul Ministerului Justiției.

Articolul 31¹. Atribuțiile Comisiei de certificare

(1) Comisia de certificare este independentă în luarea deciziilor și are următoarele

atribuții:

- a) examinează rapoartele și documentele asociațiilor obștești care solicită statutul de utilitate publică și atribuie acest statut;
- b) primește și examinează petiții în problemele ce țin de competența sa;
- c) avertizează asociațiile obștești de utilitate publică în cazul în care acestea încalcă legislația;
- d) inițiază procedura de retragere a certificatului de utilitate publică dacă asociația nu corespunde condițiilor de atribuire a statutului de utilitate publică sau dacă documentele prezentate conțin informații false;
- e) informează Ministerul Justiției și alte autorități competente despre asociațiile obștești cărora li s-a atribuit ori li s-a retras statutul de utilitate publică;
- f) elaborează reguli, formulare, instrucțiuni, recomandări și modele de documente ce țin de atribuirea statutului de utilitate publică și le prezintă spre aprobare Ministerului Justiției, care le face publice;
- g) elaborează și înaintează subiecților cu drept de inițiativă legislativă propuneri privind perfecționarea legislației;
- h) instituie consilii consultative și grupuri de experți pentru analiza și dezbaterile unor probleme ce țin de activitatea asociațiilor obștești de utilitate publică;
- i) publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul Ministerului Justiției, în termen de 3 luni după expirarea fiecărui an, raportul său de activitate pe anul expirat, precum și lista actualizată a asociațiilor obștești de utilitate publică.

(2) Membrii Comisiei de certificare au acces liber la dosarele asociațiilor obștești care au sau solicită statutul de utilitate publică.

Articolul 32. Documentele necesare pentru
solicitarea statutului de utilitate publică

Asociația obștească care solicită statutul de utilitate publică prezintă Comisiei de certificare următoarele documente:

- a) cererea;
- b) copiile de pe statut și de pe certificatul de înregistrare;
- c) raportul de activitate pe anul precedent (în cazul solicitării statutului de utilitate publică pentru prima dată) sau pentru ultimii trei ani (în cazul asociațiilor care au deținut statutul de utilitate publică), care va conține informații referitoare la proiectele realizate și activitățile desfășurate, la valoarea mijloacelor financiare și/sau a celor materiale obținute și folosite pe parcursul perioadei raportate, la categoriile de beneficiari, la mijloacele utilizate pentru acoperirea cheltuielilor administrative;
- d) declarația financiară, care va include:
 - raportul financiar pentru anul precedent de activitate, întocmit conform standardelor contabile;
 - informația despre sursele de finanțare a asociației, inclusiv granturile primite pentru perioada anterioară depunerii cererii, dar nu mai mare de 3 ani;
 - datele despre folosirea mijloacelor financiare și/sau materiale primite, inclusiv despre cheltuielile generale și cheltuielile administrative;
- e) dovada privind publicarea în mijloacele de informare în masă (inclusiv pe pagina web a asociației) a rapoartelor sale anuale privind activitatea statutară;
- f) certificatul de la Serviciul Fiscal de Stat privind lipsa datoriilor la bugetul public național.

Articolul 32¹. Procedura de examinare a solicitării
privind atribuirea statutului de utilitate

publică

(1) Comisia de certificare, în termen de 30 de zile calendaristice de la data depunerii cererii și a documentelor indicate la art. 32, examinează solicitarea privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică și adoptă, după caz, una din trei decizii:

a) atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică;

b) amânarea examinării solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică;

c) respingerea solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică.

(2) Decizia de atribuire a statutului de utilitate publică și de eliberare a certificatului de utilitate publică se adoptă dacă solicitantul a respectat condițiile prevăzute la art. 30, 30¹ și 32.

(3) Decizia de amânare a examinării solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică se adoptă dacă documentele prezentate Comisiei de certificare sînt incomplete. În acest caz, Comisia acordă solicitantului un termen de cel mult 30 de zile pentru înlăturarea neajunsurilor.

(4) Decizia de respingere a solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică se adoptă în cel mult 30 de zile de la prezentarea documentelor prevăzute la art. 32 dacă solicitantul nu a respectat condițiile prevăzute la art. 30, 30¹ și 32.

(5) Decizia Comisiei de certificare se motivează și se comunică în scris solicitantului în termen de 5 zile de la adoptare.

(6) Reprezentanții solicitantului au dreptul să asiste la ședința Comisiei de certificare și să intervină cu explicații privind solicitarea depusă. Secretarul comisiei este obligat să invite în scris solicitantul cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data stabilită pentru ședință. Absența reprezentantului solicitantului invitat la ședința de examinare nu poate servi drept temei pentru amânarea examinării sau respingerea solicitării.

(7) Asociația obștească căreia i s-a atribuit statutul de utilitate publică primește certificatul de utilitate publică, eliberat de Comisia de certificare, în termen de 5 zile de la data adoptării deciziei.

(8) Asociația obștească dobîndește statutul de utilitate publică din data adoptării deciziei privind atribuirea acestui statut.

(9) Decizia de amânare sau respingere a solicitării privind atribuirea statutului de utilitate publică și eliberarea certificatului de utilitate publică poate fi atacată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

Articolul 32². Certificatul de utilitate publică

(1) Certificatul privind atribuirea statutului de utilitate publică (denumit în continuare certificat) este un act oficial prin care se atestă statutul de utilitate publică și caracterul de interes public al activității asociației obștești. Modelul certificatului se aprobă de Guvern.

(2) Certificatul se eliberează pe un termen de 3 ani.

(3) Certificatul servește temei pentru scutirea, parțială sau integrală, a asociației obștești de impozite, taxe și alte obligații de plată, precum și pentru oferirea suportului din partea statului în condițiile prezentei legi, pentru acordarea înlesnirilor fiscale și privilegiilor în conformitate cu actele legislative și normative în vigoare.

Articolul 32³. Subregistrul asociațiilor obștești de utilitate publică

(1) Subregistru al asociațiilor obștești de utilitate publică (denumit în continuare subregistru) este parte integrantă a Registrului de stat al organizațiilor necomerciale, în care se înregistrează toate asociațiile obștești de utilitate publică din Republica Moldova.

(2) Subregistru este ținut de Ministerul Justiției.

(3) În subregistru se introduc următoarele date:

a) denumirea asociației obștești de utilitate publică;

b) data eliberării certificatului și numărul acestuia;

c) adresa și datele de contact ale asociației obștești de utilitate publică;

d) numele și prenumele conducătorului asociației obștești de utilitate publică;

e) datele de identificare ale membrilor organului de supraveghere (consiliului) al asociației obștești de utilitate publică;

f) data prelungirii termenului pentru statutul de utilitate publică, a expirării termenului sau, după caz, a retragerii statutului de utilitate publică.

(4) Subregistru se ține în limba de stat.

(5) Subregistru și datele care se conțin în el sînt publice.

(6) Ministerul Justiției păstrează toate dosarele asociațiilor care au solicitat statutul de utilitate publică. Dosarele conțin toate documentele referitoare la asociație, inclusiv cele depuse la solicitarea statutului de utilitate publică, cele pe care le întocmește Comisia de certificare și cele pe care asociația le prezintă ulterior, pe parcursul activității.

Articolul 32⁴. Retragerea certificatului

(1) Pe perioada deținerii certificatului, asociația obștească este obligată să respecte condițiile care au stat la baza atribuirii statutului de utilitate publică.

(2) În cazul depistării abaterilor de la condițiile prevăzute la art. 30 și 30¹ pentru acordarea statutului de utilitate publică, Comisia de certificare va avertiza asociația respectivă cu privire la abaterile depistate și va cere înlăturarea acestora în cel mult 60 de zile. În cazul în care asociația nu a înlăturat în termenul menționat abaterile depistate, comisia va adopta decizia de retragere a certificatului. Decizia de retragere a certificatului poate fi atacată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

(3) În cazul în care decizia de retragere a certificatului a fost contestată în baza Legii contenciosului administrativ, decizia menționată se suspendă pînă la adoptarea unei hotărîri definitive de către instanța de contencios administrativ.

(4) Retragerea certificatului constituie temei de încetare a facilităților fiscale și nefiscale legate de statutul de utilitate publică.

(5) Comisia de certificare va informa Serviciul Fiscal de Stat despre adoptarea hotărîrii judecătorești de retragere a certificatului. Din momentul retragerii certificatului încetează facilitățile acordate în legătură cu statutul de utilitate publică.

Articolul 32⁵. Controlul conformării la statutul de utilitate publică

(1) Controlul privind respectarea statutului de utilitate publică se efectuează de către Comisia de certificare.

(2) În exercitarea funcțiilor de control, Comisia de certificare este în drept:

a) să solicite informații referitoare la activitățile asociației obștești ce țin de statutul de utilitate publică;

b) să ceară explicații scrise organelor asociației obștești și membrilor ei;

c) să sesizeze organele abilitate despre efectuarea de controale asupra respectării legislației, inclusiv a celei fiscale;

d) să ceară și să primească de la autoritățile publice informația necesară pentru control;

e) să solicite asociațiilor obștești copii de pe documente și/sau, după caz, documentele

în original;

- f) să asiste la activitățile asociațiilor obștești;
- g) să exercite alte drepturi prevăzute de actele normative.

(3) Pentru exercitarea controlului asupra activității asociațiilor obștești de utilitate publică, Comisia de certificare este în drept să instituie grupuri de control, inclusiv cu specialiști în domeniu.

(4) Asociația obștească de utilitate publică este obligată să prezinte anual Comisiei de certificare raportul de activitate, copia de pe declarația pe venit prezentată Serviciului Fiscal de Stat și copia de pe rapoartele prezentate Biroului Național de Statistică pentru anul fiscal precedent, semnate de conducătorul asociației și având ștampila acesteia. Prezentarea la Comisia de certificare a documentelor menționate scutește asociația de utilitate publică de obligația de a prezenta Ministerului Justiției raportul anual.

Articolul 33. Principiile și formele de susținere a asociațiilor obștești de utilitate publică

(1) Politica statului de susținere a asociațiilor obștești de utilitate publică se bazează pe următoarele principii:

- a) asigurarea dreptului asociațiilor obștești de utilitate publică de a participa la formarea și realizarea politicilor publice;
- b) asigurarea realizării eficiente a programelor și a proiectelor publice prin implicarea activă a asociațiilor obștești de utilitate publică;
- c) transparența și publicitatea procedurilor de oferire a suportului sub orice formă, în special prin organizarea concursurilor deschise, transparente și publice, și în condiții egale de participare la asemenea proceduri;
- d) acordarea de facilități fiscale asociațiilor obștești de utilitate publică în condițiile legii;
- e) planificarea bugetară a cheltuielilor destinate suportului asociațiilor obștești de utilitate publică;
- f) controlul din partea autorităților publice privind utilizarea la destinație a mijloacelor bugetare alocate asociațiilor obștești de utilitate publică.

(2) Autoritățile publice centrale și locale sprijină activitatea asociațiilor obștești de utilitate publică prin:

- a) implementarea mecanismelor de deducere și redirectionare a impozitelor pe venit;
- b) închirierea, în condiții preferențiale, de spații pentru activități sau darea lor în folosință gratuită;
- c) finanțarea și subvenționarea programelor, proiectelor și activităților propuse de asociațiile obștești de utilitate publică;
- d) plasarea de comenzi sociale.

(3) Autoritatea publică poate desfășura, în comun cu asociația obștească de utilitate publică, activități de interes public în domeniul social și în alte domenii în baza acordurilor de colaborare. Această formă de susținere nu presupune în mod obligatoriu transferul de mijloace financiare către asociație.

Articolul 33¹. Procedura de acordare a suportului financiar sau material asociațiilor de utilitate publică

(1) Decizia asupra solicitării de susținere financiară sau materială a asociației obștești de utilitate publică se adoptă, în urma desfășurării unui concurs public, de către o comisie formată din reprezentanți ai autorității publice, din reprezentanți ai asociațiilor de utilitate publică care nu participă la concursul de finanțare și din experți independenți.

(2) Autoritățile publice asigură publicitatea și transparența procesului de organizare a concursului de obținere a susținerii financiare sau materiale. Anunțul și condițiile de desfășurare a concursului se publică în mijloacele de informare în masă cu cel puțin 2 luni înainte de data limită pentru depunerea programelor, proiectelor și propunerilor pentru activități.

(3) Criteriile generale de evaluare a solicitărilor de susținere financiară sau materială sînt următoarele:

a) caracterul și gradul de utilitate publică ale scopurilor și sarcinilor invocate în solicitarea de susținere financiară sau materială;

b) importanța și eficiența acțiunilor propuse de asociația obștească de utilitate publică pentru realizarea scopurilor expuse în condițiile de organizare a concursului;

c) suficiența capacităților umane, tehnice și financiare ale asociației obștești de utilitate publică pentru îndeplinirea acțiunilor propuse.

(4) Susținerea financiară sau materială a programelor, a proiectelor și a activităților asociațiilor de utilitate publică se efectuează în bază de contract, semnat cu autoritatea publică care a adoptat decizia de susținere financiară sau materială. Contractul va conține clauze cu privire la sumele sau bunurile acordate, la termenele de valorificare a susținerii financiare sau materiale, la obligațiile părților (inclusiv la obligația de folosire la destinație a mijloacelor și la obligația de prezentare a rapoartelor) și la consecințele neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor contractuale.

Articolul 33². Comanda socială

(1) Comanda socială este una din formele de realizare a programelor sociale organizate de autoritățile publice. Ea reprezintă o totalitate de contracte privind executarea de lucrări și/sau prestarea de servicii în interesul comunității.

(2) Autoritatea publică întocmește lista și planifică volumul de lucrări și servicii care urmează a fi efectuate/prestate prin comandă socială. Comanda se finanțează de la bugetul autorității publice care o inițiază.

(3) Comanda socială se face prin concurs public, conform legislației cu privire la achiziții publice, cu particularitățile stabilite de prezenta lege. La concursurile de plasare a comenzii sociale participă doar asociațiile obștești de utilitate publică.

(4) Asociațiile obștești de utilitate publică care participă la concursul de plasare a comenzii sociale trebuie să dispună de condițiile necesare pentru executarea comenzii ce se plasează, inclusiv de utilaje și de alte bunuri, de personal calificat și cu experiență în domeniu și de o bună reputație, capabilă să atragă voluntari și mijloace suplimentare.

(5) La plasarea comenzii sociale nu se solicită garanții pentru ofertă și măsuri de asigurare a contractului.

Articolul 33³. Răspunderea pentru utilizarea frauduloasă a suportului oferit de stat

(1) Asociațiile obștești de utilitate publică și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acestora care încalcă legislația la utilizarea suportului oferit de stat răspund în conformitate cu legea.

(2) Organul care a sancționat o asociație obștească de utilitate publică pentru utilizarea frauduloasă a suportului oferit de autoritățile publice este obligat să înștiințeze despre aceasta Comisia de certificare în termen de 15 zile de la data aplicării sancțiunii. Dacă sancțiunea a fost contestată în instanța de judecată, organul respectiv este obligat să înștiințeze despre aceasta Comisia de certificare în termen de 5 zile de la data rămîinerii definitive a hotărîrii judecătorești.

(3) Asociația obștească de utilitate publică căreia i s-a retras certificatul din cauza

deturnării de destinație a suportului acordat de autoritățile publice nu poate avea statut de utilitate publică timp de 3 ani de la data aplicării sancțiunii.”

2. Articolul 36 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Activele și mijloacele financiare rămase în urma dizolvării asociației obștești de utilitate publică după executarea creanțelor se transferă, la decizia organului care administrează procesul de dizolvare, unei alte asociații obștești de utilitate publică cu scopuri similare celor ale asociației dizolvate.”

Art. II. – (1) Asociațiile obștești care au statut de utilitate publică la data intrării în vigoare a prezentei legi păstrează acest statut pentru durata valabilității certificatului deținut, cu condiția îndeplinirii de către acestea a cerințelor prevăzute la art. 325 alin. (4) din Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești.

(2) Cererile de acordare a statutului de utilitate publică în curs de examinare la data intrării în vigoare a prezentei legi se supun dispozițiilor acesteia.

(3) Până la adoptarea unor acte legislative speciale, prevederile prezentei legi se aplică corespunzător fundației și instituției private.

(4) Comisia de certificare care activează la momentul intrării în vigoare a prezentei legi va îndeplini funcțiile prevăzute de această lege până la data convocării Comisiei de certificare desemnate conform prezentei legi.

(5) Asociațiile obștești înregistrate până la intrarea în vigoare a prezentei legi nu se supun reînregistrării.

(6) Organizațiile obștești ale căror statute au fost înregistrate până la intrarea în vigoare a Legii nr. 178-XVI din 20 iulie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești vor fi considerate asociații obștești și statutele lor nu vor fi supuse reînregistrării.

Art. III. – Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Mihai GHIMPU

Nr. 111. Chișinău, 4 iunie 2010.

Anexa 2. Setul de acte necesar pentru solicitarea statutului de utilitate publică

Organizația necomercială care solicită statutul de utilitate publică prezintă Comisiei de certificare următoarele documente:

1. Cererea cu privire la recunoașterea statutului de utilitate publică, semnată de către membrii organului de conducere colegial cu indicarea domiciliului și întărită prin ștampila organizației necomerciale;
2. Copiile de pe statut și de pe certificatul de înregistrare ale organizației necomerciale, autentificate de către reprezentantul legal și ștampila organizației necomerciale;
3. Raportul de activitate pe anul precedent (în cazul solicitării statutului de utilitate publică pentru prima dată) sau pentru ultimii trei ani (în cazul asociațiilor care au deținut statutul de utilitate publică), care va conține informații referitoare la proiectele realizate și activitățile desfășurate, la valoarea mijloacelor financiare și/sau a celor materiale obținute și folosite pe parcursul perioadei raportate, la categoriile de beneficiari, la mijloacele utilizate pentru acoperirea cheltuielilor administrative (semnat de către responsabili și întărită prin ștampila organizației necomerciale cu indicarea datei, anexînd la acesta copia raportului financiar, prezentat organelor de statistică pentru anul precedent, inclusiv și a declarației integrale a persoanei juridice cu privire la impozitul pe venit pentru anul precedent, autentificate de președinte și întărite prin ștampila organizației necomerciale);
4. Declarația financiară, semnat de către responsabili și întărită prin ștampila organizației necomerciale cu indicarea datei, care va include:
 - raportul financiar pentru anul precedent de activitate, întocmit conform standardelor contabile;
 - informația despre sursele de finanțare a asociației, inclusiv granturile primite pentru perioada anterioară depunerii cererii, dar nu mai mare de 3 ani;
 - datele despre folosirea mijloacelor financiare și/sau materiale primite, inclusiv despre cheltuielile generale și cheltuielile administrative;
5. Dovada privind publicarea în mijloacele de informare în masă (inclusiv pe pagina web a asociației) a rapoartelor sale anuale privind activitatea statutară;
6. Certificatul de la Serviciul Fiscal de Stat privind lipsa datoriilor la bugetul public național (în original și valabil la data depunerii actelor);
7. Alte materiale relevante: rapoarte publicate, buletine, broșuri, publicații în presă ș. a (la dorință) și o mapă pentru hîrtie;
8. în cazul în care la ședința Comisiei va participa alte persoane decît reprezentantul legal, va fi prezentată decizia organului de conducere abilitat cu privire la desemnarea persoanei/persoanelor care vor reprezenta organizația în fața Comisiei de Certificare.

Anexa 3. Recomandări practice privind reorganizarea asociației

Dacă forma juridică de organizare, menționată în Secțiunea 1 din Capitolul 1 al prezentului Ghid se conține în statut, dar nu figurează în denumirea de pe coperta statutului, în certificatul de înregistrare al organizației sau pe ștampila acesteia, urmează a fi convocată ședința ordinară sau extraordinară a organului suprem de conducere al organizației (de obicei – Adunarea Generală) și consemnarea în procesul-verbal hotărârea despre modificarea sau completarea denumirii organizației în conformitate cu normele legale în vigoare. Ulterior, cererea despre modificarea denumirii, însoțită de procesul verbal al ședinței, certificatul de înregistrare în original, statutul în original – după caz, se depune la organul care a înregistrat organizația – Ministerul Justiției sau organele administrației publice locale.

În cazul specificat în Secțiunea 2 din Capitolul 1 al prezentului Ghid, procedura este mai complicată, deoarece organizația urmează a fi reorganizată prin transformare, adică urmează a îmbrăca altă formă juridică de organizare.

Primul pas spre reorganizare este convocarea organului abilitat pentru a decide asupra acestei proceduri. De obicei, statutul stipulează competența Adunării generale a membrilor organizației de a decide reorganizarea ce trebuie să fie votată cu majoritatea calificată a celor prezenți (2/3 sau 3/4 în conformitate cu prevederile statutare).

După decizia Adunării Generale, în termen de 15 zile de la adoptarea hotărârii de reorganizare, organul executiv al persoanei juridice participante la reorganizare este obligat să informeze în scris toți creditorii cunoscuți și să publice un aviz privind reorganizarea în 2 ediții consecutive ale "Monitorului Oficial al Republicii Moldova". Conform art.72 Cod Civil, creditorii pot, în termen de 2 luni de la publicarea ultimului aviz, să ceară persoanei juridice care se reorganizează garanții în măsura în care nu pot cere satisfacerea creanțelor. Actele pentru înregistrarea reorganizării pot fi, prin urmare, depuse numai după expirarea termenului indicat în norma citată.

Trebuie de luat în considerație că, față de terți, operațiunea de reorganizare produce efecte și le este opozabilă numai după înregistrare la organul de stat abilitat al noii persoane juridice. Altfel, reorganizarea unei mișcări obștești în asociație obștească va avea efecte doar după înregistrarea acesteia de către Ministerul Justiției și eliberarea unui nou certificat de înregistrare.

Anexa 4. Model de cerere de aderare la asociație

Organului competent
al Asociației Obștești

” _____ ”

C E R E R E

Prin prezenta subsemnat-a/ul _____, nascut/ă la _____, domiciliat/ă în _____, buletin de identitate _____ eliberat la _____ de către oficiul ____, cod personal _____, rog să fiu acceptat în calitate de membru al Asociației Obștești ” _____ ”.

Statutul Asociației îl cunosc și mă oblig a-l respecta.

Cu drepturile și obligațiile membrului Asociației sunt cunoscut/ă.

_____ data

semnătura

Anexa 5. Model de registru de evidență a membrilor

Registru de evidență a membrilor Asociația Obștească

” _____ ”

Nr. d/o	Nume, prenume	Data, anul nașterii	Domiciliu	Seria și numar buletin, codul personal	Data primirii	Data excluderii, motivul excluderii	Mențiuni
1	2	3	4	5	6	7	8

Denumirea rubricilor Registrului este suficient de explicită și nu solicită explicații suplimentare referitor la completare.

Numele, prenumele și toate datele de referință a noului membru se includ în Registru la data petrecerii ședinței organului abilitat al Asociației, care a decis acceptarea noului membru.

Recomandăm a anexa la cererea de aderare la Asociație și copia buletinului sau a altui act ce indentifică persoana viitorului membru.

Anexa 6. Model de cerere pentru solicitarea IDNO

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL/ PRIMĂRIA _____

Către Ministerul Justiției
al Republicii Moldova

CERERE

Prin prezenta, solicităm atribuirea numărului de identificare de stat (IDNO) Asociației Obștești _____ înregistrată de către Consiliul raional/Primăria prin dispoziția nr. _____ din _____ cu următoarea informație:

Data înregistrării asociației, numărul	
Data constituirii(fondării) asociației	
Denumirea completă și prescurtată(dacă există)	
Forma juridică de organizare	
Sediul	
Numele, prenumele conducătorului, mandatul(de la...până la...)	
Denumirea organului executiv, mandatul(de la...până la...)	
Organul de control, mandatul(de la...până la..)	
Data și numărul dispoziției de înregistrare	
Scopuri	
Domenii de activitate(ex: sport, educație etc.)	
Nr. și seria certificatului de înregistrare	

Anexă:

1. Copia dispoziției prin care a fost înregistrată asociația
2. Copia buletinului de identitate al conducătorului asociației